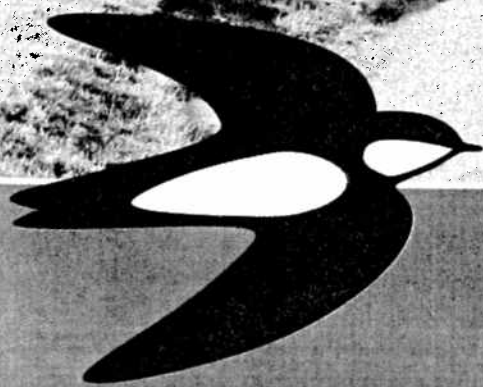

Het Bruuijsel

Vogelwacht Uden e.o.

VOGELWACHT UDEN E.O.

- Voorzitter** : Jan-Willem Hermans
Broekmorgen 28, Uden
Tel.: 0413-269804
- Secretaris** : Liesbeth Verkaar
Oliemolenstraat 53, Uden
Tel.: 0413-265397
- Penningmeester** : Anita van den Acker
Raam 523, Uden
Tel.: 0413-253151
- Bestuursleden** : Riky Alma, Peter van de Braak en Johan van Roosmalen.
- Bankrelatie** : ABN-AMRO Uden, rekeningnummer: 60.99.68.254

“HET BRUUIJSEL” - nummer 3 - 2006

- Redactieleden** : Liesbeth Verkaar, Jolanda Rutten, Adrie Nijssen,
Jan-Willem Hermans, John Hermans en Peter Noy.
- Typewerk + correctie**: Mia van der Cruijssen
Lavasveld 68, Veghel
Tel.: 0413-343146
E-mail: miavandercruijssen@home.nl
- Eindredactie + kopij** : Peter Noy
Eikenwal 186, Uden
Tel.: 0413-251691
E-mail: pknoy@hetnet.nl
- Omslag** : Graphiset B.V. te Uden.
- Drukwerk** : Theo Thijssen en Wim Hoefs (faciliteiten: Basisschool De Vlonder)
- Verspreiding** : Sandra van de Burgt en Lies Schoenmakers.

“HET BRUUIJSEL” verschijnt 4x per jaar in een oplage van 220 exemplaren

- Clubgebouw** : De Groenhoeve
Artillerieweg 3, Uden (bij Kinderboerderij)
Tel.: 0413-250047
- Website Vogelwacht** : www.vogelwachtuden.nl

We zien niet graag dat iemand gedeeltes van dit blad gebruikt, voordat we daar toestemming voor hebben gegeven.
Men dient dan wel het Bruuijsel als bron te vermelden.

Inhoudsopgave

Colofon	Redactie	01
Inhoudsopgave	Redactie	02
Mededelingen Redactie	Margreet Hoefnagels	03
Van de Bestuurstafel	Liesbeth Verkaar	04
Gezamenlijke excursie Vogelwacht / IVN	Jan-Willem Hermans	06
Wespendieven tellen in de Maashorst	John Hermans	07
Populair Wetenschappelijk... ..	Joop Bergsma	08
Jaarverslag werkgroep Nestkasten 2006	Leo Ballering	10
Kengetallen per soort broedseizoen 2006	Leo Ballering	14
Uitleg noviteiten website Vogelwacht Uden	Peter van de Braak	15
Vogelwacht toast op het nieuwe seizoen!	Peter Noy	16
'Ik wou dat ik...'	Joke van den Boogaard	17
In gesprek met... Riky Alma	Liesbeth Verkaar	18
Vogels in onze tuin	Jolanda Rutten	20
Bijzondere Waarnemingen	Peter van de Braak	21
JeudVogelwacht	Stijn van Gils	22
De Harde Notekraker... ..	R. Regulus	24
Vogel onder de Loep... 'de Kleine Zilverreiger'	Pedro van den Acker	26
Maashorstfair drukbezocht!!	Jan-Willem Hermans	27
Broedvogels in Nederland in 2004	Leo Ballering	28
Wetenswaardigheden... ..	John Hermans	30
Activiteiten werkgroepen Vogelwacht Uden	Redactie	32
Kraakpand	Adrie Nijssen	33
Bijzonderheden uit de Winkel	Jacques Raats	34
De tijd heeft niet stilgestaan	Jacques Raats	36
Advertenties	Redactie	36

Mededelingen van de Redactie

De vakantie zit er weer op. Met een echte hittegolf met ongeken-
de temperaturen voor Nederlandse begrippen! Of je er van genoten hebt of het
juist vervelend vond... dat maakt niet meer uit, want nu hebben we weer
typisch Hollands weer en dat is vooral erg wisselvallig! Maar het goede
nieuws is dat de vogels weer langzaam te voorschijn beginnen te komen.
De rui is weer achter de rug en een aantal soorten zijn zelfs alweer vertrokken naar het zuiden.

Dit Bruujssel staat dan ook weer in het teken van de opening van het nieuwe seizoen. Dit seizoen
hebben we geopend met de Brunchwandeling en in de zomer is door een aantal Vogelwachters
onderzoek gedaan naar het voorkomen van Wespddieven in de Maashorst. Ook kijken we nog
even terug op het vorige seizoen met onder andere een prachtige excursie naar een natuurgebied
onder de rook van Utrecht, die samen met het IVN georganiseerd was. En Leo Ballering heeft
weer een fantastisch jaarverslag geschreven over de werkgroep Nestkasten. Natuurlijk zijn er
ook de vaste rubrieken die niets te maken hebben met de seizoenswisselingen. Zo neemt Pedro
van den Acker deze keer de Kleine Zilverreiger onder de loop en heeft Liesbeth Verkaar een
goed gesprek gevoerd met Riky Alma. Ook heeft Stijn van Gils een verslag geschreven over de
jeugd en verder... kijk zelf maar!

O ja, nog iets anders: in het vorige Bruujssel is per abuis het verhaal van Jan van den Tillaart over de
excursie naar Lesbos gedeeltelijk geplaatst. Onze welgemeende excuses hiervoor! Het is absoluut
niet de bedoeling dat de mensen van de Redactie zelfstandig verhalen in gaan korten of aanpassen.
Het enige wat wij doen is kleine tekstuele veranderingen aanbrengen om het Bruujssel een consistent
geheel te maken. Zo schrijven we alle afkortingen voluit en ook cijfers worden zoveel mogelijk als
woord weergegeven en nog meer van dit soort kleine zaken. Wat we zeker niet willen is teksten
herschrijven of gedeelten weglaten! De originele versie van het verhaal van Jan is voor de
liefhebbers op onze website terug te vinden. Surf hiervoor naar 'Werkgroepen', vervolgens
'Clubblad / PR' en klik op 'downloadpagina Bruujssels'. Selecteer 'Bruujssel 2006-2'. De moeite
waard om te lezen! Overigens kun je hier alle eerder uitgegeven Bruujssel nog eens lezen.

Rest mij jullie veel leesplezier toe te wensen. En... veel inspiratie voor het volgende Bruujssel om
zelf iets op papier te zetten.

Namens de Redactie,
Jolanda Rutten

Nieuwe corrector

In verband met drukke privé-werkzaamheden heeft Jolanda Rutten aangegeven minder tijd aan de
Redactie te kunnen besteden. De afgelopen twee jaar heeft Jolanda veel correctiewerk opgepakt.
Tientallen verhalen zijn door haar bewerkt, aangepast en in de juiste vorm gegoten, waarna
passende illustraties werden toegevoegd. Jolanda blijft wel, als redactielid, haar vaste rubriek in
het Bruujssel verzorgen. Wij als redactie zijn haar daar zeer erkentelijk voor. Jolanda, bedankt!

Gelukkig heeft Mia van der Crujisen uit Veghel toegezegd deze hiaat in de Redactie op te willen
vullen. Wij gaan er vanuit dat dit, gezien haar ruime ervaring, zeker moet lukken. Mia, welkom
en alvast heel erg bedankt voor jouw hulp hierbij!

Peter Noy

Van de Bestuurstafel...

Het bestuur heeft de afgelopen zomer niet veel vergaderd, maar op zes september hebben we de draad met veel enthousiasme weer opgepakt, waarvan hieronder een verslag.

- **Aanvraag gehonoreerd**

De Werkgroep Stootvogels heeft deze zomer een leuke verrassing te verwerken gekregen. Vogelbescherming Nederland heeft alle vogelwerkgroepen de gelegenheid gegeven om projecten in te dienen, die gesponsord worden door de Postcodeloterij. William van der Velden van de Werkgroep Stootvogels heeft een aanvraag ingediend om spiegelstukken aan te schaffen. In het vorige Bruujssel heb ik hier al over bericht. Een van de groepen uit Mariaheide werkt al met deze stukken. Een dergelijke set bestaat uit zestien aluminium pijpen, van ruim één meter per element, die op elkaar te schuiven zijn. Op de bovenste pijp is een vrachtwagenspiegel bevestigd. Door de pijpen op elkaar te schuiven en de spiegel zodoende net boven een nest te brengen is het mogelijk om vanaf de grond de nestinhoud te kunnen bekijken en worden de stootvogels minimaal verstoord. Het maken van deze stukkensets is maatwerk, ze zijn niet standaard te koop. Een stukkenset kost ongeveer € 250,-. De werkwijze van een dergelijke stukkenset is te zien op de foto's op www.vogelwachtuden.nl. Doorklikken op 'werkgroepen Stootvogels' en dan op 'activiteiten'. Er zijn in totaal drieëntwintig projectvoorstellen voor financiële ondersteuning ingediend en de beoordelingscommissie heeft ons voorstel gehonoreerd voor een bedrag van € 2.000,-. Dit betekent dat er acht spiegelstukken aangeschaft kunnen worden. Er zijn plannen om een feestelijke bijeenkomst te houden, als de stukken in elkaar gezet gaan worden, in het bijzijn van Vogelbescherming Nederland. William, van harte gefeliciteerd met het behaalde resultaat. De leden van je werkgroep zullen erg blij zijn met deze financiële injectie!

- **Webcam en website**

Onze webcam met de broedende Kerkuilen blijft nu voortaan het hele jaar in de lucht. De ouders zijn na het uitvliegen van de jongen weer teruggekeerd in de kast en nu kun je het hele jaar door van ze genieten. Onze site is weer aangepast en bijgewerkt door onze webmasters Peter van de Braak en Toy Janssen. Er is een programma geïnstalleerd voor nog mooiere foto's. Wil je weten wat er die dag geteld is op de telpost, dan kun je dat dezelfde avond al zien op www.vogelwachtuden.nl/trektellen. Er komen visitekaartjes met het adres van onze site.

- **Vogelcursus in Cuijk**

We starten met de vogelcursus in Cuijk en wel op donderdag 26 oktober a.s. Er doen dertig cursisten mee en ze willen daar graag een nieuwe vogelwerkgroep opzetten.

- **Streekfair Maashorst en brunchwandeling**

Op dit moment van schrijven zijn de voorbereidingen voor de Streekfair in volle gang. Wij geven lezingen, excursies samen met het IVN, uitleg over digiscoping en ook onze winkel zal aanwezig zijn. Voor de jeugd is een quiz in elkaar gezet. Een mooie gelegenheid om onze club weer eens in het zonnetje te zetten. We zijn benieuwd naar de opkomst. De weersverwachtingen zijn gelukkig goed. Dat was met onze brunchwandeling wel anders. Toch was, ondanks de regen, de opkomst prima en hebben we een heerlijke wandeling en brunch gehad.

- **Dialezing 'Vogels van Nederland'**

Chris van Rijswijk geeft op donderdag 9 november a.s. om 20.00 uur een dialezing in de Groenhoeve over 'Vogels van Nederland'. Hij heeft bij verschillende Vogelwerkgroepen al bewezen dat hij mooie lezingen geeft, dus alvast noteren in je agenda!

- **World Bird Watch door Vogelbescherming Nederland**

Als je niet mee gaat naar Terschelling (dit jaar zijn er maar liefst drieënveertig excursiegangers!), kun je wel tellen op onze telpost op zaterdag 7 oktober a.s. Het is die dag 'World Bird Watch' en er wordt in heel Nederland en zelfs in de hele wereld geteld. De gegevens worden allemaal genoteerd en er komt een rapport uit. Je kunt tellen van zonsopkomst tot zonsondergang, maar een paar uurtjes is natuurlijk ook prima. We houden die dag contact met Vogelbescherming Nederland.

- **Winnende foto Vogelfestival**

Carel van der Sanden heeft meegedaan met een fotowedstrijd op het Vogelfestival in de Oostvaardersplassen (26 en 27 augustus) met een foto van een Sperwer. Zijn foto is samen met vier andere foto's gekozen uit vele inzendingen en zijn het hele weekend tentoongesteld. De mensen konden stemmen welke van de vijf genomineerde foto's ze het mooist vonden. Na het tellen van de stemmen, is hij als winnaar uit de bus gekomen. Van harte proficiat Carel!

- **Oeverzwaluwen**

Er gaat een brief naar de Gemeente Uden om ze te bedanken voor het plaatsen van een hek om de broedende Oeverzwaluwen op Uden-Zuid. De zwaluwen zijn gaan broeden in een zandberg, die gestort was in verband met de aanleg van de snelweg A50. De berg is onaangeroerd gebleven tot de jonge Oeverzwaluwen waren uitgevlogen, een bedankje waard!

- **Mega-vogeltelling**

Toy Janssen heeft het idee geopperd, om in ons jubileumjaar 2008 een mega-vogeltelling op poten te zetten als publiciteitsstunt. Het is dan de bedoeling om vanaf één augustus tot en met dertig november 2008 continue te tellen op onze telpost van zonsopkomst tot zonsondergang. Verschillende leden hebben al medewerking toegezegd. Er kan misschien een bouwkeet komen te staan, zodat je kunt schuilen of een kop koffie kan pakken. Toy werkt dit plan uit, het is nog maar een idee, maar wel een enorme uitdaging. We hebben verschillende gepensioneerde leden, die zouden de uren overdag voor hun rekening kunnen nemen. 's Avonds en het weekend is geen probleem, want dan is de telpost al bijna continue bezet. Zal het hem lukken om dit project tot een succes te maken? Hij heeft er zin in!

- **Uilenwandeling voor kinderen**

Wij verlenen onze medewerking aan een Uilenwandeling voor kinderen, opgezet door het Bezoekerscentrum Slabroek. De kinderen lopen langs verschillende posten, waar door enkele van onze leden een en ander verteld wordt over uilen. De wandeling is op zaterdag 14 oktober a.s. Vorig jaar liepen er tachtig kinderen mee.

- **Nieuw lid**

Antonette Klören heeft zich als nieuw lid opgegeven. Welkom Antoinette en veel plezier binnen de Vogelwacht.

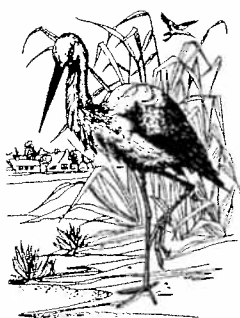

Namens het Bestuur,
Liesbeth Verkaar

Gezamenlijke excursie Vogelwacht / IVN

'Wandeling langs riet en trilvenen'

Op zondag 25 juni 2006 was de gezamenlijke excursie met het IVN-Uden gepland. Stijn van Gils heeft ons aangeraden om de Westbroekroute te lopen. Deze route zou geschikt zijn voor vogelaars en plantelaars! Om acht uur 's morgens was het aandeel IVN en Vogelwacht gelijkelijk verdeeld, al was de opkomst aan de magere kant. Met twee auto's, acht personen sterk, vertrokken we richting Tienhoven. Dit langgerekte dorpje ligt onder de rook van Utrecht. Al sinds hun stichting, zo rond 1.450, hebben de dorpen Tienhoven en Oud-Maarseveen zo'n rechte langgerekte vorm. Beide ontstonden als nederzettingen van kolonisten die de wildernis van venen en moerassen in cultuur brachten. Alle boerderijen werden gebouwd langs een rechte ontginningskade. Dwars daarop strekten zich smalle langgerekte kavels uit, waarop de ontginners een boerenbedrijf begonnen. Op dit moment zijn de meeste boerderijen omgebouwd tot riante woonhuizen.

Het viel op dat er hier nog veel huiszwaluwen broeden. Maar wat wil je met zo'n rijke dis in de achtertuin. Het dorp uitlopend zagen we veel Grauwe Ganzen. Vóór Westbroek zagen we prachtig van dichtbij een Purperreiger, welke hier in de buurt broedt. In Westbroek gingen we het 'Bert Bospad' in. Het pad is vernoemd naar Bert Bos, boswachter van de Molenpolder en de Westbroekse Zodden en groot voorstander van de openstelling van dit natuurgebied. In het weiland zagen we een Ooievaar een jonge Spreeuw vakkundig vermoorden en verwerken tot voer. Een beeld dat de meeste personen niet kennen van deze mooie gracieuze vogel.

Door het moerasbos kom je in een open prachtige omgeving van schrale graslanden met veel vennen. Uiteraard volop planten te zien, maar ook een jagende Boomvalk. Ook de Kleine Karekiet en Rietgors lieten zich goed zien en horen. Op een heuveltje hebben we onze boterhammen genuttigd. Langs het Tienhovensch Kanaal ging de route verder. De eendenkooi van Natuurmonumenten lieten we rechts liggen en kwamen uit bij de Tienhovense plassen. Hier broeden nog de steeds zeldzamer wordende Zwarte Sterns. Deze prachtige zilverzwarte moerasstern liet zich goed zien. Terug in Tienhoven lieten we de versnapering, aangeboden door de besturen van de beide verenigingen, goed smaken. Stijn had gelijk, een prachtige wandeling ideaal voor plante- en vogelaars. De thuisblijvers hebben weer heel wat gemist. Stijn heeft een lijst opgesteld van de planten en vogels die we onderweg gezien hebben. Hieronder een volledig overzicht.

Planten

Bevernel, Blaartrekkende Boterbloem, Echte Valeriaan, Gele Plomp, Glad Walstro, Grote Boterbloem, Grote Ratelaar, Harig Wilgenroosje, Kattestaart, Kleine Klaver, Moerasbasterd-wederik, Moeraskartelblad, Moerasspirea, Pijlkruid, Poelruit, Puntwederik, Rietorchis, Snoekkruid, Watergentiaan, Waterzuring, Zandzegge en Zwanebloem.

Vogels

Blauwe Reiger, Boomvalk, Brandgans, Buizerd, Canadese Gans, Fitis, Grauwe Gans, Houtduif, Huismus, Kievit, Kleine Karekiet, Kneu, Kokmeeuw, Koolmees, Kuifeend, Meerkoet, Merel, Nijlgans, Purperreiger, Putter, Rietgors, Rietzanger, Sprinkhaanzanger, Tjiftjaf, Turkse Tortel, Visdief, Waterhoen, Wilde Eend, Winterkoning, Zanglijster, Zilvermeeuw, Zwarte Kraai en Zwarte Stern.

Jan-Willem Hermans

Wespendieven tellen in de Maashorst

Na de snikhete warme zomer van dit jaar waar vooral in de maand juli op vogelgebied weinig te beleven was, werd het dan toch weer 29 juli 2006; tijd om de Wespendieven in de Maashorst weer eens te inventariseren. Al jarenlang tellen we met leden van de vogelwerkgroepen Oss en Uden de Wespendieven in de Maashorst. Sinds vorig jaar doet ook een groep uit Veghel mee. Maar liefst achtentwintig personen hebben deze ochtend meegeteld. Op zeven plaatsen in de Maashorst hebben we van half tien 's morgens tot half een 's middags op deze plaatsen gekeken of er Wespendieven aanwezig waren. De drie groepen uit Oss zaten op de Kanonsberg, de Munse Heide en de Schaijkse Heide. De groep uit Veghel zat langs de Grensweg en onze drie groepen zaten op Nabbegat, de Brobbelbies en op Hengstheuveld.

Zoals de meesten van jullie zich nog kunnen herinneren is het voor deze datum vier weken lang droog geweest maar juist de avond voor de telling heeft het wat geregend. Dit zorgde ervoor dat het de eerste uren van de telling behoorlijk mistig was. Maar een broedende Wespendief laat zich hierdoor niet afschrikken evenmin als wij allen. We moesten niet alleen op de Wespendief letten maar ook verrichtingen van de Boomvalk volgen.

De resultaten

Na de telling zijn we samengekomen bij het bezoekerscentrum Slabroek om het relaas van alle groepen te horen. Hierbij kwam grofweg het volgende naar voren:

- Grensweg: Twee Wespendieven gezien.
- Brobbelbies: Geen Wespendief, opmerkelijk omdat in andere jaren hier altijd wel Wespendieven werden gezien. Als troost had deze groep wel drie Regenwulpen gezien. De trek is weer begonnen.
- Nabbegat: Geen Wespendief maar wel een Boomvalk. Ik heb hier wel enkele weken geleden nog twee Wespendieven gezien dus vermoedelijk zit er toch een paar.
- Schaijkse Heide: Drie keer een tot twee Wespendieven waargenomen. De Wespendieven vertoonden een Buizerd verjaaggedrag wat erop wijst dat hier ergens een broedpaar aanwezig is.
- Kanonsberg: Een Wespendief gezien.
- Munse Heide: Drie maal een Wespendief
- Hengstheuveld: Drie maal een Wespendief gezien en een keer een Boomvalk die alle aanwezige Boerenzwaluwen deed opschrikken.

Samenvattend concluderen we dat er waarschijnlijk vijf territoria aanwezig zijn maar niet op alle territoria wordt er gebroed. We hebben het idee dat het iets minder is dan vorig jaar. We menen minder wespen te zien, dus ook minder Wespendieven. Alles bij elkaar weer een heel geslaagde ochtend. Zeker de opkomst was geweldig. Iedereen die meetelt is ook behoorlijk enthousiast dus we gaan ervan uit dat dit niet de laatste keer is dat we deze telling houden.

Heb je waarnemingen van Wespendieven zet ze dan op de waarnemingsite: waarneming.nl.

John Hermans

Populair Wetenschappelijk...

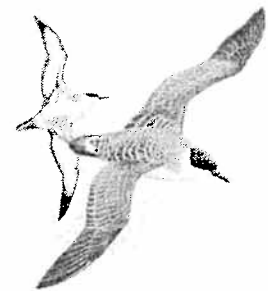

Vliegrecord

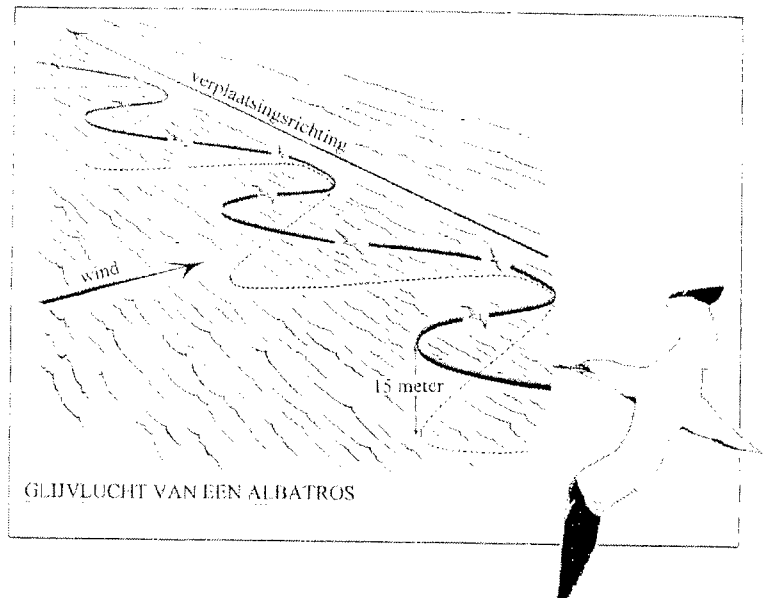
Vliegen is de meest efficiënte manier van voortbewegen. Vogels zijn daarvoor perfect aangepast. Kan de snelste sprinter per seconde slechts een afstand van vijf maal zijn lichaamslengte afleggen, een vliegende vogel haalt gemakkelijk tachtig maal! Naast het wereldrecord hardlopen, paalzitten en fierljeppen is nu ook het wereldrecord langeafstandsvliegen gevestigd. Het staat op naam van een echte zeebonk: de Grauwe Pijlstormvogel.

‘Pijlstormvogel vliegt 64.000 kilometer’ kopten alle kranten. De vogels haalden hiermee zelfs de radio en het NOS-journaal. Wat een topprestatie: vierenzestigduizend kilometer! De vogels legden per dag met gemak afstanden van 910 kilometer af. Dit onderzoek werd verricht door een team van internationale onderzoekers. Zij werken gezamenlijk aan een project onder de naam ‘Tagging of Pacific Pelagics’. Hierbij worden drieëntwintig soorten zeevogels die bovenaan de voedselketen staan en voor hun voedsel zijn aangewezen op de diepzee, met elektronische zenders gevolgd. De resultaten leveren onder meer gegevens op over klimaatsveranderingen en de toestand van de zee. De Grauwe Pijlstormvogel (*Puffinus Griseus*) is één van de meest verspreide soorten ter wereld. Hun aantal wordt geschat op twintig miljoen. De soort loopt echter in aantal terug en is erg gevoelig voor veranderingen in klimaat en milieu, zoals bijvoorbeeld vervuiling en overbevissing. De vogel wordt daarom als een soort ‘indicator’ beschouwd. De onderzoekers rustten drieëndertig Grauwe Pijlstormvogels uit met zenders van zes gram. Op deze manier kon men de reis van de vogels volgen en exact in kaart brengen. De dieren vlogen vanaf hun broedplek in Nieuw Zeeland en Chili naar de voedselrijke zeestromen op het noordelijke halfrond. Ze doorkruisten in een soort achtvormig patroon werkelijk de hele Pacific. Ze maakten hierbij dankbaar gebruik makend van de heersende windrichting. Ze vlogen tot hoog boven de Beringzee in het noorden, in het zuiden tot Antarctica, in het oosten tot de kust van Chili en in het westen tot aan Japan. Binnen een tijdsbestek van tweehonderd dagen werden hierbij ruim 64.000 kilometer afgelegd. Nooit eerder werd een langere trektocht van zeevogels vastgesteld. Doordat de vogels twee keer per jaar de evenaar overtrekken genieten ze van een eindeloze zomer met een overvloed aan voedsel. Slim bekeken dus.

Nog even wat nadere bijzonderheden over de Grauwe Pijlstormvogel: De vogel leeft uitsluitend op zee en is hiervoor helemaal aangepast. Hij komt alleen op het land om te broeden en om zijn jongen groot te brengen. Een volwassen vogel meet 40 tot 50 cm. Zijn lange smalle vleugels hebben een spanwijdte van 95 tot 110 cm. Hij jaagt aan de oppervlakte op vis, inktvis en krill en is daardoor dus erg gevoelig voor vervuiling. Om voedsel te vinden kan hij tot bijna zeventig meter ‘diepzee’ duiken! Als vergelijk: De torens van de Petruskerk in Uden zijn ongeveer zestig meter hoog. Tijdens de trek terug langs de Atlantische Oceaan belandt de vogel wel eens op de Noordzee. Vooral tijdens westerstormen in augustus tot oktober moet je langs het strand goed opletten. Kleine aantallen kunnen door de storm naar de kust worden geblazen. Begrijp je meteen waar de naam ‘Stormvogel’ vandaan komt. Hoe speelt zo’n betrekkelijk kleine vogel dat eigenlijk klaar: afstanden afleggen van meer dan 900 kilometer per dag? Vliegen is weliswaar de meest efficiënte manier van voortbewegen. Maar al dat vliegen vreet energie. De meeste energie wordt gebruikt bij de zogenaamde slagvlucht. Hierbij moeten de vleugels van veel kleine zangvogels en steltlopers soms wel een paar honderd keer per minuut krachtig op en neer worden bewogen. Een reisvaardige Kanoet moet daarom wel vijftig procent van zijn gewicht aan vet (= brandstof) opslaan.

Er zijn echter nog vele andere, meer efficiënte manieren om je in de lucht voort te bewegen. Bij het vliegen is het de kunst om zo min mogelijk energie te verbruiken. Energieverlies betekent vermoeidheid, voedsel zoeken en dus ... gevaar! Veel beter is het om te profiteren van de natuurlijke energiebronnen zoals wind, zon en water. Vogels hebben hier een feilloos gevoel voor ontwikkeld en bedienen zich van allerlei technieken. Een volgende keer gaan we daar dieper op in. Door bijvoorbeeld te zweven gebruikt een vogel slechts drie procent van de energie die nodig is voor die van

de slagvlucht. Een besparing dus van maar liefst zevenennegentig procent! De grotere soorten stormvogels maken daarom dankbaar gebruik van een zweeftechniek die we 'keilen' noemen. De zee is voortdurend in beweging en het waait er haast altijd. Daardoor ontstaan vooral op de grote oceanen metershoge golven. De voortrollende golven duwen de lucht omhoog. De Stormvogel verstaat de kunst om zich met zijn lange smalle vleugels met de golf mee omhoog te laten duwen. Op het hoogste punt laat hij zich achter de golf naar beneden vallen. Door dit vallen kan hij snelheid ontwikkelen. Daarna lift de vogel eenvoudigweg weer mee omhoog met de volgende golf. Door evenwijdig aan de golven te 'vliegen' kan hij dit uren volhouden, zonder nagenoeg zijn vleugels te bewegen. Boven zee is geen thermiek (door de zon opgewarmde stijgende luchtstroom) aanwezig. Toch zijn veel zeevogels in staat om door middel van een bepaalde glijvlucht ook daar te zweven. Door de wrijving is de windsnelheid vlak boven het wateroppervlak het laagst (net als boven land). De windsnelheid neemt naar boven toe geleidelijk toe. Op een hoogte van ca vijftien meter krijgt de vogel te maken met de volle windsnelheid. Zeevogels maken dankbaar gebruik van dit verschijnsel.

Zo'n glijvlucht gaat als volgt:

Op zo'n vijftien meter hoogte onderneemt de vogel een glijvlucht omlaag met de wind in de rug. Vlak boven zee aangekomen heeft hij daardoor een hoge snelheid ontwikkeld. De vogel keert de kop naar de wind en wint snel hoogte terwijl zijn snelheid afneemt. Op vijftien meter hoogte keert hij weer, glijdt omlaag met de wind in de rug en het spel herhaalt zich. Door het toepassen van deze techniek kunnen Albatrossen dagenlang voort zweven. De Albatros is overigens de grootst vliegende vogel met een spanwijdte van drie meter vijftig

Heb je je tijdens het voor- en naspel van onze onvolprezen Waddenexcursies wel eens afgevraagd hoe het mogelijk is dat meeuwen, zonder nagenoeg één vleugelslag, het schip moeiteloos kunnen volgen? De vogels maken daarbij gebruik van weer een heel andere zweeftechniek. Aan de loefzijde van de boot wordt de lucht gedwongen om op te stijgen. Meeuwen die precies in deze hellingstijgwind vliegen kunnen bijna zonder hun vleugels te bewegen de boot volgen. Ook langs de Noordzeekust, bij de duinen en de zeedijk, zie je vaak een zelfde verschijnsel. De wind komt daar meestal van zee en staat loodrecht op de helling. De lucht wordt daardoor gedwongen omhoog te stijgen. Meeuwen die in de stijgende luchtstroom blijven hangen kunnen tijden lang 'stilstaan' in de lucht. Zit dat niet prachtig in elkaar.

'Een vogel is niets minder dan een gevleugeld wonder!'

Joop Bergsma

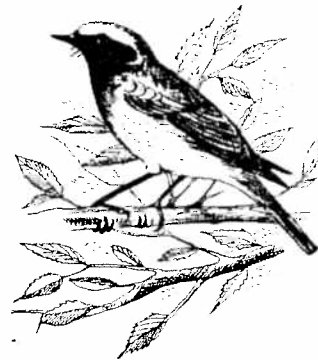
Het Bruujtsel, oktober 2006

Jaarverslag werkgroep Nestkasten 2006

In dit verslag is te lezen hoe het er aan toe ging in het broedseizoen van het jaar 2006 in de bossen rond Uden. Per groep een beknopt overzicht van de meest opvallende zaken.

Groep Odiliapeel - Oost

Harrie Cornelissen en Lambert en Hermien Verkuijlen waren er vroeg bij dit jaar of eigenlijk vorig jaar. Ongeveer half oktober 2005 hebben ze vier nestkasten verhangen die te gevoelig waren in verband met passanten op dat wandelpad. Alle kasten, op een paar na zijn voorzien van aluminiumplaatjes van 100x100x2 millimeter (deze hadden de heren ergens 'geritseld') om in de broedperiode de mezen en anderen beter te beschermen voor onnodige uitval van eieren of jongen in verband met verstoring door spechten. Ook zijn er nog vier nestkasten eind april opgehangen (totaal nu vierenveertig), waarvan drie ronde nestblokken (van Den en Berk). Snel zijn er twee van de drie met gaas bekleed vanwege vernieling door de Specht van onderuit. Zelfs in de bodem zat een gat. Vanaf 26 april zijn er nestkasten opgehangen in verband met mogelijke aankomst van de Gekraagde Roodstaarten. Deze zijn helaas leeg gebleven. Wel was er dit jaar een invasie van Bonte Vliegenvangers, namelijk van nul naar vier nesten (!) en waarschijnlijk nog één in een oud spechtenest. Tevens de eerste Boomklever (óók nog nooit gehad) en twee nesten van de Grote Bonte Specht waarvan één met eileg. Helaas lag dit ei later op de grond kapot op een meter afstand van de kast. Verder zijn er enkele kasten anders genummerd, er moet tenslotte ook in het bos orde heersen. Deze kasten werden dit seizoen elf keer (wekelijks) bezocht.

Groep Odiliapeel - West

Berend-Jan Nijhof en Johan van Roosmalen hebben op zaterdag 25 maart voor het eerst de nestkasten in Odiliapeel West aan een korte controle onderworpen en vijf nieuwe kasten opgehangen (totaal tweeënveertig). Deze kasten werden dit seizoen zeven keer bezocht. Op 24 april was 86% van de kasten bezet waarvan achtentwintig met eieren en weer allemaal mezennesten. Maar in één kast lag afwijkend grover nestmateriaal, droge grassen etc. En ja hoor! Jan en Johan hebben eindelijk sinds mensenheugenis een andere soort dan Koolmezen en Pimpelmezen in de kast! Maar, je zult het net zien, in eerste instantie wisten ze niet welke soort. Eerst werd aan een Bonte Vliegenvanger gedacht, maar dat was het bij nader inzien niet, en ook geen Gekraagde Roodstaart. Beide ouders zijn wat egaal grijs. Een Grauwe Vliegenvanger? De eieren leken daar niet op te wijzen. Samen met John Hermans werd op onderzoek uitgegaan en het bleek de, minder bekende, bruingrijze variant van de Bonte Vliegenvanger te zijn! (zie ANWB boek, pagina 315). Het mannetje verschilt eigenlijk alleen van het vrouwtje door de witte neusvlek. Ook de jongen zijn anders. Ze hebben de duidelijk lichter gevlekte rugveren van de Grauwe Vliegenvanger. Voor Jan en Johan is het een lang seizoen geweest en daarom hebben ze het tweede en laatste legsel de zegen gegeven (Jan: "dat deed Johan, ik ben niet katholiek!").

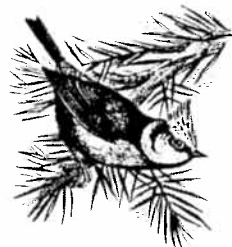
Groep Maashorst - Grensweg

Na de verhuizing van Ineke en Peter heeft Theo Thijssen alleen, en soms met zijn vrouw, zijn rondjes gelopen. Eind april was 75% van de kasten bezet met hier en daar een ei waarvan maar liefst drie met Boomklevers. Hij ontdekte zelfs nog een vierde Boomklevernest in een boom waarin vorig jaar, aan de andere kant van de boom, een Zwarte Specht broedde. Deze was helaas niet te controleren. Theo heeft er dit jaar alweer zes nestkasten bijgehangen waardoor het totaal nu op zestig komt. Totaal werd het gebied tien keer bezocht.

Ook dit jaar hebben de Bonte Vliegenvangers het daar weer goed gedaan met maar liefst dertien paar. Ook de Zwarte Mees liet vier nesten controleren. Dit alles natuurlijk aangevuld met Pimpelmezen maar vooral Koolmezen. Opvallend zijn de drie wespennesten die dit jaar in zijn kasten gemaakt werden; ook ander gebieden hebben hier last van.

Groep Maashorst - Slingerpad

Een groot deel van het gebied van Harry en Irene Claassen blijkt flink gekapt en gesnoeid te zijn waardoor er meerdere open stukken zijn ontstaan. Dit bleef doorgaan tot in het broedseizoen. Harrie heeft, in één van zijn kasten, de eerste Kuifmees in de dertigjarige geschiedenis van de werkgroep! De kasten waar de Kuifmees in is gaan broeden waren gewone kasten zonder berkenbast of iets dergelijks erop. Harry had deze kast twee jaar geleden speciaal voor de Kuifmees opgehangen omdat deze op die plek veel werd gezien. Helaas waren er ook weer een aantal kasten verdwenen. Er hangen nu eenenzestig kasten in het gebied met verschillende maten en openingen, elk met zijn eigen voor- en nadeel. In totaal werd het gebied tien keer bezocht. Helaas werd het een teleurstellend seizoen: In drie nestkasten hadden wespkoninkinnen een begin gemaakt van hun nest, waardoor de aanwezige broedsels verstoord werden. Verder was de eerste Kuifmees in de nestkast verstoord door mensen. Bij controle bleek het dak met een spijker vast te zitten. De week daarna was het nest overhoop gehaald en de eieren stuk. Gelukkig was er in een andere kast alsnog een Kuifmees die op zeven eieren is gaan broeden. Het vreemde hiervan is dat als de mees weg is hij de hele bovenvoering van zijn nest in de vliegopening heeft gestopt om het dicht te maken. Helaas is ook dit broedsel verstoord geworden (onverlaten hadden een spijker door het dak getimmerd). Uit de kast hing nu definitief het nestmateriaal en de eieren waren verlaten. Verder maar één nest Bonte Vliegenvangers en twee Zwarte Mezen. Zevenentwintig kasten bleven onbezet. Harry had de indruk dat dit slechte resultaat veroorzaakt werd door het tot laat in het broedseizoen gekap in het bos.

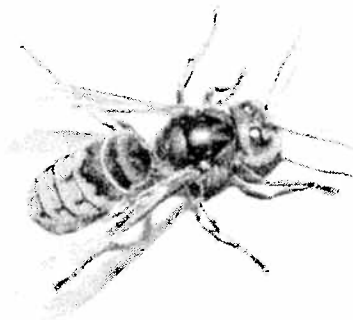
Groep Maashorst - Hengstheuvel

Willie Bergmans, Sjaak Ceelen, Theo Peters en Leo Ballering hebben dit jaar zes nieuwe kasten gebruikt om de slechtste te vervangen. Bij het ophangen konden de kasten die door Leo gemaakt waren nog goed herkend worden: Hij is zelfs met de nietenschietter feilloos in staat naast het hout te richten. In het totaal hingen er weer tweeënzeventig kasten, maar al tijdens de eerste controleronde bleek er één vernield. In het totaal werd het gebied acht keer bezocht. Naast de gebruikelijke koolmezen en pimpelmezen werden dit jaar voor het eerst twee nesten van een Bonte Vliegenvanger gecontroleerd. Beide broedparen begonnen op 2 mei met leggen. Daarnaast werd een Zwarte Mees gecontroleerd, die ook nog eens een tweede legsel had, twee Boomklevers en een Gekraagde Roodstaart. Met zes verschillende soorten kunnen ze heel blij zijn. Zeker met de Gekraagde Roodstaart.

Deze zat te broeden in een vooraf afgeschreven kastje; maar aangezien we net door de nieuwe (vervang)kasten heen waren, hadden ze het toch maar laten hangen. Leuk was dat we op 14 mei in één van onze kasten een geringde Koolmeesvrouw aantroffen. Het linkerpootje stak toevallig net een beetje naast de vogel uit waardoor we zagen dat er een ring omzat. Willie met zijn kooivogelervaring kon de vogel pakken en het bleek een Hollandse ring te zijn V22922. Nieuwsgierig als ik ben, meteen de ring bij de ringcentrale aangemeld en op het Internet navraag gedaan. Binnen een dag had ik antwoord via Internet en binnen een week van de Ringcentrale. De vogel was op 12 december 2005 geringd in de Bitswijk in Uden. Daar woont, ongeveer recht tegenover de Groenhoeve, een ringer die in de winter in zijn tuin ringt. Hij had dus binnen 153 dagen wel vijftienhonderd meter afgelegd!

Groep Maashorst - Schaijk

Conny Koenen en Leo Ballering hebben in het voorjaar de nodige herstelwerkzaamheden moeten verrichten. Door de zware sneeuwval in november waren ook hier veel toppen uit de dennen gewaaid en was er één kast behoorlijk beschadigd. Ook waren er werkzaamheden in het bos geweest waarbij een aantal bomen omgezaagd waren. In totaal hangen er dit jaar zesendertig kasten. Daarnaast heeft Leo in diezelfde bossen, op zijn werk, nog zeven kasten hangen. Dit jaar werd het gebied zeven keer bezocht. Opvallend was de overweldigende meerderheid van de Koolmees (tweeëndertig nesten) tegen zeven Pimpelmezen, één Boomklever en twee Gekraagde Roodstaarten. Leuk was te zien dat bij de vliegvlugge Gekraagde Roodstaarten al mooie rode staartjes te zien waren. Verder werd er nog een Hoornaar (een grote wespensoort) in een kast aangetroffen die hebben we heel voorzichtig met zachte drang uit de kast weten te bewegen, de volgende keren werd er dus goed opgelet.

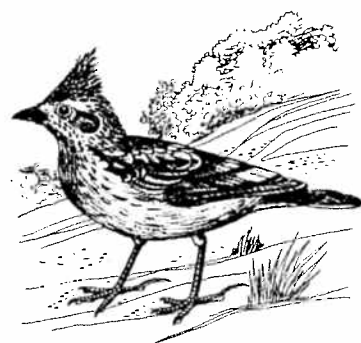

Groep Maashorst - Hondensport

Nadat Theo Versteegden en John Opdam zich hadden aangemeld, is er besloten een nieuw gebiedje te openen omdat de andere gebieden reeds voldoende 'bemenst' zijn. Na wat potentiële gebiedjes overdacht te hebben viel de keuze op Hengstheuvel, ruwweg tussen de Slabroekseweg bij de Hondensport tot de Doelenweg en het golfterrein. Willie en Leo hadden zo'n veertig kasten gemaakt waarvan er achtentwintig zijn opgehangen. Een jaloerse buurtbewoner heeft dit gezien en heeft, in de weken daarna, een ander mooi deel van het gebied volgehangen met kastjes. Eind maart zijn er nog eens veertien bijgehangen. Dorien, de vrouw van Theo, is nadat ze een keer meeding op controle ook door het nestkastenvirus gegrepen en gaat sindsdien iedere keer mee op controle. In totaal is het gebied tien keer bezocht. Met een totaal van vier Bonte Vliegenvangers staat het gebied voor deze soort gelijk goed op de kaart. Voor de rest deed hun gebiedje het helemaal niet slecht met naast de Pimpelmees en Koolmees nog een Boomklever en Zwarte Mees: Vijf soorten dus. Verder ook hier twee keer een Hoornaar in de nestkasten (doen het ook goed dit jaar).

Groep 'Thuiswerkers'

Dit jaar wat minder inzendingen van de 'thuiswerkers' de Vogelwachtleden die hun eigen nestkastjes controleren, maar wel mooie resultaten: Via waarneming.nl kwam er een melding binnen van een broedende Kuifleeuwerik in de Eindhovense tuin van onze clubleden Ton en Karin Hermans. Dit is een zeer bijzondere waarneming! De Atlas der Nederlandse Broedvogels laat zien dat de populatie van deze soort de laatste decennia op verbijsterende wijze ineengestort is. Naar schatting broeden er nog slechts zestig tot tachtig paar in Nederland. Els Loeffen meldde dat op 10 mei beide Grauwe Vliegenvangers weer aanwezig waren en een week later was er het eerste eitje. Echter, na vier eitjes hield het zo'n beetje op. Eerst waren de ouders nog veel aanwezig maar na een paar dagen werden ze niet meer gezien (af en toe nog 's avonds). Els vreesde dat ze 'even' vertrokken waren, want ze hoorde op de radio dat er veel kievieten en nachtzwaluwen 'vertrokken' zijn en terug komen als het weer beter is. Ook de Winterkoning, op 14 mei op zes eitjes, is niet gaan broeden. Voor de rest ging het wel goed: Heggenmus uitgevlogen, Roodborst en Zanglijster zijn ook uitgevlogen. Een Vink werd verstoord in de jongen fase maar verder nog twee volle nesten van Pimpelmees en Koolmees en een nest Merels. Tja, op sommige tuinen kun je alleen maar jaloers zijn.

Ook Jorik, lid van de JeugdVogelwacht, heeft zo'n grote tuin. Hij meldt onder andere een Bonte Vliegenvanger, een Gekraagde Roodstaart en een Boomkruiper in een boomkruiperkast waar hij erg mooie foto's van gemaakt heeft (zie hieronder)! De boomkruiperkast loopt van onderen spits toe en moet eigenlijk van onderen open zijn met gaas daarboven. Op de foto's is duidelijk te zien dat het onderstuk eerst van onderen met takjes wordt opgevuld en daarop mos met daarin een nestkuil met veel veren. De eieren zijn wit met bruine spikkels.

Resultaten broedseizoen 2006

Het totaal aantal gecontroleerde nesten steeg in 2006 met 16% naar 383 stuks. Dit kwam mede doordat er in een nieuw gebied, op de Maashorst bij de Hondensport, nestkasten zijn opgehangen. Het bezettingspercentage van de kasten, 77%, is gemiddeld te noemen, maar stond in één gebied, Maashorst - Slingepad, onder druk door kapactiviteiten tijdens het broedseizoen. Ook was de bezetting in het nieuwe gebied niet optimaal door het late ophangen van een deel van de kasten. Het totaal aantal eieren dat werd genoteerd was 2.413, daaruit kwamen 2.133 jongen waarvan er uiteindelijk 2.050 uitvlogen. Over alle soorten gezien, steeg het percentage uitgekomen eieren ten opzichte van vorig jaar evenals het percentage uitgevlogen jongen, en komt overeen met de situatie van 2004. Dit resulteerde in een beter broedsucces (uitgevlogen jongen/gelegd ei) dan in 2005.

De Koolmees (162 nesten) en Pimpelmees (69 nesten) deden het best maar opvallend was de toename van het aantal bezette nestkasten door de Bonte Vliegenvanger. Was de aanwezigheid van deze soort de laatste jaren constant, negen tot veertien kasten, en voornamelijk in één gebied, dit jaar werden er zesentwintig nestkasten bezet in zes van de zeven gebieden. Ook de Boomklevers blijven toenemen: Konden we in 2004 de eerste Boomklever in onze nestkasten begroeten, vorig jaar waren het er al vijf in twee gebieden en dit jaar acht in vijf gebieden. De Zwarte Mees broedde in zeven kasten en de Gekraagde Roodstaart bleef net als vorig jaar op vier nesten steken. Ook werd er een legsel van de Grote Bonte Specht gezien en zelfs twee Kuifmezen! Helaas zijn de nesten van deze laatste soorten verstoord en zijn er geen eieren uitgekomen.

Ten opzichte van vorig jaar werden er door alle soorten grotere legsels geproduceerd: gemiddeld 8.5, 9.5 en 8.4 eieren per legsel, respectievelijk voor de Koolmees, Pimpelmees en Zwarte Mees en gemiddeld 6.2, 6.5 en 7.5, respectievelijk voor de Bonte Vliegenvanger, Gekraagde Roodstaart en Boomklever. Door het koude voorjaar was de dag waarop het eerste ei werd gelegd door de mezen gemiddeld een week later dan in 2005; 24 april, 22 april en 21 april, respectievelijk voor Koolmees, Pimpelmees en Zwarte Mees. De Boomklever was gemiddeld. Roodstaart had, daarentegen, een vroegere eerste eileg; gemiddeld respectievelijk drie en zeventien dagen eerder dan vorig jaar (op 3 en 5 mei). Eén Gekraagde Roodstaart had zelfs een uitzonderlijk vroege eerste eileg op 27 april. Dit lijkt samen te vallen met een vroegere aankomst van deze twee soorten in Uden en omstreken vanuit Afrika. Misschien werden bij aankomst meer nestkasten onbezet aangetroffen dan normaal en konden ze eerder nestelen. Misschien is dit een verklaring voor de verdubbeling van het aantal nesten van de Bonte Vliegenvanger? Het percentage tweede legsels bleef laag (3 tot 4%) voor de Koolmees en de Pimpelmees.

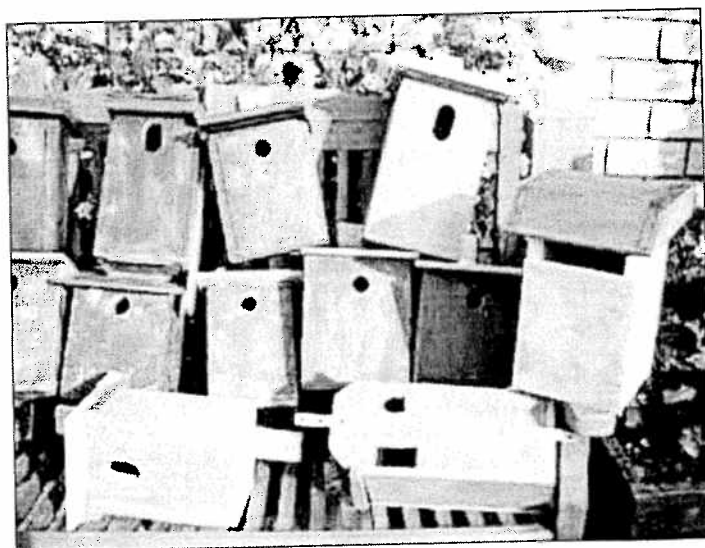
Voor de zes meest voorkomende soorten in de nestkasten zijn hierna de belangrijkste kengetallen weergegeven:

Leo Ballering

Kengetallen per soort broedseizoen 2006

Totalen 2006	Kool-meess	Pimpel-meess	Bonte Vliegen vanger	Zwarte Mees	Gekraagde Roodstaart	Boomklever	Overige	Totaal
Nestkasten	383							383
Nestkasten bezet	162	69	26	7	4	8	18	294
% Nestkasten bezet	42,3	18,0	6,8	1,8	1,0	2,1	4,7	76,8
Nesten met eieren	164	71	26	9	4	8	18	300
Nesten met jongen	152	63	26	9	4	7	17	278
Eieren	1361	643	160	72	26	60	91	2413
Eieren uitgekomen	1223	561	154	65	23	53	53	2132
% Eieren uitgekomen	89,9	87,2	96,3	90,3	88,5	88,3	58,2	88,4
Jongen uitgevlogen	1168	552	151	63	23	46	47	2050
% Jongen uitgevlogen	95,5	98,4	98,1	96,9	100	86,8	88,7	96,2
% Broedsucces (uitgevlogen jongen/gelegd ei)	85,8	85,8	94,4	87,5	88,5	76,7	51,6	85,0
Legsel grootte (1e nest)	8,5	9,5	6,2	8,4	6,5	7,5	---	
Gemiddelde datum 1e eileg	24 april	22 april	3 mei	21 april	5 mei	17 april	---	
Met 2e broedsel	6	2	0	2	0	0	0	10
% 2e Broedsel	3,7	2,9	0	28,6	0	0	0	3,4

Uitleg noviteiten website Vogelwacht Uden

Begin 2000 ben ik eens gaan experimenteren met het maken van een website op het Internet. Er waren toen al diverse vogelwerkgroepen op te vinden. Maar wanneer je ging zoeken op Vogelwacht Uden, dan had je pech! Mijn doel was toen ook om het bestaan van onze actieve club Vogelwacht Uden, ook via Internet bekend te maken. Op deze nieuwe site werden al onze werkgroepen met de bijbehorende activiteiten vernoemd. De hele site kon toen nog op één diskette (1,4 MB). Nu zes jaar later is de site toch aardig uitgegroeid (250 MB).

Allerlei zaken zijn er nu te vinden zoals:

- Vogelsoorten Uden;
- nieuwsberichten (zelfs oude krantenberichten);
- natuurlijk onze webcam van de Kerkuil bij Jan van den Tillaart;
- alle Vogelwaarnemingen;
- trektellen;
- fotopagina;
- reisverslagen;
- Alle Bruujsels digitaal.

Inmiddels houd ik de site op dit moment niet meer alleen bij. Toy Janssen is de tweede webmaster. Hij is op dit moment bezig om een nieuwe fotogalerie op de site te zetten. Waarschijnlijk is deze bij het uitkomen van dit Bruujsel al 'live'. Op deze fotogalerie komt alleen eigen werk van onze clubleden. De webcam die we het hele jaar in de lucht houden is uitgegroeid tot een enorm succes. Tijdens het broedseizoen kregen we bijna dagelijks reacties via de e-mail van vele mensen uit verschillende delen uit Nederland, maar ook uit diverse andere landen (Finland, Frankrijk, Amerika). Op verscheidene sites staat nu een link naar onze site en ook dit zien we steeds verder uitbreiden. Het aantal bezoekers blijft hierdoor stijgen. Toy en ik zijn bijna dagelijks bezig om allerlei pagina's uit te breiden of aan te passen. Op de beginpagina, maar ook op de updatepagina (linksonder klikken) staan deze uitbreidingen vermeld. Maar we blijven natuurlijk steeds zoeken naar uitbreidingen en nieuwe informatie op vogelgebied voor de site. Wat gaat de toekomst ons nog brengen? Misschien wel live webcams met uitzicht op de telpost, natuurlijk met geluid. Kunnen we thuis de telpost gaan bemannen, of gaat dit te ver? Nee hoor, het blijft natuurlijk van het grootste belang dat we de natuur buiten in levende lijve beleven. Maar dit op foto vastleggen en anderen hierover informeren over wat waar te zien en te horen is, blijft een enerverende bezigheid.

We houden ons natuurlijk altijd aanbevolen voor advies, kritiek, spelfouten, foutmeldingen en nieuwe ideeën (complimenten zijn ook welkom).

Peter van de Braak,
www.vogelwachtuden.nl

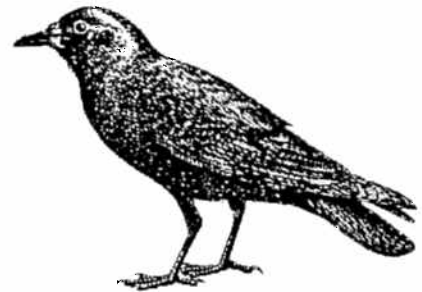

Vogelwacht toast op het nieuwe seizoen!

Waar kun je het seizoen beter inzegenen dan op onze telpost. Onder grote belangstelling, ca. 35 deelnemers, ontkurkte Jan-Willem Hermans een aantal champagneflessen. Na een gezamenlijke toast op het nieuwe vogelseizoen, liet iedereen zich de uitgestalde broodjes en andere lekkernijen goed smaken. Er werd weer heel wat bijgepraat, over de afgelopen vakantie, het werk, de verdere plannen en niet te vergeten over vogels. Want daar doen we het per slot van rekening allemaal voor!

Het begon die morgen allemaal om acht uur bij het Bezoekerscentrum Slabroek, waar Jacques Raats zijn nering aan de man of vrouw probeerde te brengen. Na deze warming-up vertrok de grote groep richting het Begrazingsgebied. Op de nok van een schuur, bij schaapsherder Eric Verstappen, ontdekte John Hermans een Zwarte Roodstaart. "Ik zie er geen Roodstaart in, dat zwarte stipje op het dak", zei een deelneemster teleurgesteld. Ondanks de donkere en dreigende luchten, bleef het tot dat moment nog steeds droog. Dat zou later die ochtend wel anders worden. Bij het Begrazingsgebied aangekomen, wemelde het van de Boeren- en Huiszwaluwen. Zo te zien verzamelden zij zich voor de grote trek naar het zuiden. De kenners onder ons leerden de juvenielen in de groep het onderscheid te maken tussen die twee. Hoewel een jonge Boerenzwaluw weer veel overeenkomsten vertoont met die van een Huiszwaluw; dit om het allemaal nog wat moeilijker te maken. Als een ware kenner liet Tonny Vlamings met enige trots een knaap van een Eekhoortjesbrood zien. "Wanneer de onderkant niet blauw is, betekent dit dat deze paddestoel niet giftig is", leerde zij het publiek. Waarop Theo Versteegden prompt tegen iemand zei: "Oh, een Vliegezwam kun je best wel eten: alleen dat doe je maar één keer.." Vanwege de natte augustusmaand waren er op dit moment erg veel paddestoelen te zien, waaronder grote exemplaren Parasolzwammen.

Je kon goed zien dat de open vlakte van het Begrazingsgebied op een aantal plaatsen al aardig overwoekerd wordt door Berken en Grove Dennen. Stijn van Gils liet in één soepele beweging zien hoe je die opslag snel kunt verwijderen. Vanuit het publiek werd geroepen dat dit een mooie klus is voor het VLU of de Jeugdvogelwacht. Hoog in de lucht werd een ruzie uitgevochten tussen een Sperwer en een Zwarte Kraai. Een aantal andere Kraaien zwermden daar weer omheen. Een mooi schouwspel. Volgens John Hermans kun je een Sperwer van een Havik onderscheiden door zijn rechte staart. Dit in tegenstelling tot die van de Havik, die een afgeronde staart heeft. Naast vogels kijken en met elkaar praten werd er ook naar bloemen gekeken. Zo zagen we in het veld: Sint Janskruid, Avondkoekoeksbloem, Zandblauwtje en Tormentil. Deze laatste is een klein, geel gekleurd bloemetje die vrij algemeen voorkomt op schrale grond en venen. We liepen inmiddels tussen de bloeiende heide van de 'Drie Vennen', een schitterend gezicht. Nadat het al een tijdje wat gedruppeld had, begon het nu toch harder te regenen. Dit hadden we toch echt niet besteld. Met de nodige paraplu's kwamen we uiteindelijk (de ene wat doorweekter dan de andere!) bij de telpost aan. Het vakantiebusje van Ad en Mignon was voor deze gelegenheid omgebouwd tot restaurant. De zeer uitgebreide brunch ging er goed in bij de aanwezigen. Inmiddels was het opgehouden met regenen en kon iedereen weer wat opdrogen. En wat werd er weer veel (bij)gepraat. Toch zijn dit soort 'evenementen' onmisbaar binnen de Vogelwacht. Naast het kijken naar en het zorgen voor vogels is het sociale element binnen de Vogelwacht een belangrijk issue. Het houdt de mensen bij elkaar, verbindt ze. Hierdoor kom je samen tot betere resultaten. Iedereen is bereid om iets voor de ander te doen. Kortom het zorgt voor groei en continuïteit binnen Vogelwacht Uden. Laten we hier met zijn allen zuinig op zijn.

Het zou nog fijner zijn wanneer er nog meer nieuwe leden' zich bij een of meerdere activiteiten laten zien. Aan de 'laagdrempeligheid' van de club kan het absoluut niet liggen. Misschien speelt een beetje gemakzucht of onwetendheid hierbij een rol. Hierbij aan iedereen een oproep om eens goed naar de maandagenda's te kijken en een of meer activiteiten op de huiskalender te schrijven. Rest nog een ding: De volgende keer gewoon komen! Je zult er geen spijt van hebben. Jan-Willem, bedankt voor het verzorgen van de uitstekende brunch!!

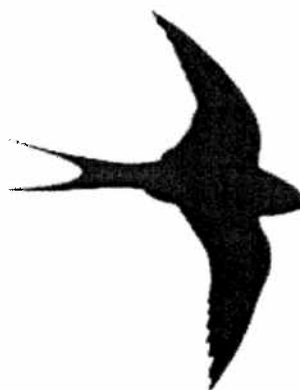
Peter Noy

Via Joke van den Boogaard hebben wij het volgende passende gedichtje binnengekregen:

Ik wou dat ik...

*Ik wou dat ik een vogel was,
dan zou ik vliegen, vliegen,
ik wou dat ik een vogel was,
dan zou ik me laten wiegen
door de wolken, door de wind,
dan vloog ik vlug en heel gezwind
naar onze tuin en naar ons huis
en ik zou zeggen: "ik ben thuis".
Ik zou gaan zitten in het gras,
O, ik wou dat ik een vogel was.*

Bron: 'de Pastorale'

In gesprek met... Riky Alma

De meeste leden kennen Riky wel, altijd enthousiast, korte blonde krullen, niet al te groot, een vrij zware stem en twee en een half jaar lid van ons bestuur. Het leek me wel interessant om haar als scheidend bestuurslid eens te interviewen, om te kijken wat haar zoal beweegt.

Vorstenbosch

Ze woont prachtig in een vrijstaand huis in Vorstenbosch, samen met Udo, haar man, die sinds 2004 ook lid is van onze club. Ze hebben een zoon en een dochter, die allebei het huis uit zijn. Het huis was mij niet vreemd, omdat ik daar regelmatig kwam met de bestuursvergaderingen. Deze vergaderingen worden om en om bij iemand van het bestuur thuis gehouden. Het huis heeft een voor stadse begrippen enorme tuin, die grenst aan een maïsveld. We kunnen heerlijk buiten zitten, want het is gelukkig weer eens een mooie avond in deze natte augustusmaand. Ik heb mijn man meegenomen, we hebben er al een aardig fietstochtje opzitten over het boerenland. Terug willen we langs de Leijgraaf fietsen, ook een mooie route.

”Waarom ben je bij de Vogelwacht gegaan?” is mijn eerste vraag en ik ben altijd benieuwd naar het antwoord. Riky wandelde veel met Ria van de Rakt (ook uit Vorstenbosch en ook lid bij ons) en die vertelde onderweg veel over de natuur. Zo zoetjesaan begon het haar ook te interesseren. Vroeger interesseerde de natuur haar amper en was ze ‘doof’ en ‘blind’ voor haar omgeving. Ze is opgegroeid in het Melven (waterwingebied), maar daar lette ze nooit op vogels of planten. Ria was lid bij het IVN Veghel en bij onze club en dat leek Riky wel wat. Naar aanleiding hiervan heeft ze de vier seizoenencursus gevolgd bij het IVN Veghel. Daarin werd ook al het een en ander over vogels verteld. Die vogels begonnen haar steeds meer te interesseren, wat tot gevolg had dat ze bij ons de Vogelcursus ging volgen. De Vogelcursus van 2002 zat behoorlijk vol (tweeënveertig cursisten) en leden hebben altijd voorrang. Dus besloot ze maar lid te worden, zodat ze verzekerd was van een plaatsje in de cursus. Dus vanaf begin 2002 is ze lid bij ons. De eerste meerdaagse excursie naar Terschelling die ze in 2002 meemaakte, heeft ze zo geweldig gevonden, dat ze voor altijd verkocht was. De wereld van de natuur en de vogels was als het ware voor haar opengegaan, een openbaring! Het buiten zijn vindt ze steeds leuker en nu ze meer vogels leert kennen is het ook steeds boeiender. Ze vindt zichzelf geen echte vogelaar, maar als ze met Udo op pad is, ziet ze al veel meer. En de mensen van de club vindt ze ook erg belangrijk, misschien nog wel belangrijker dan de vogels (oei, wie weet wordt ze voor deze uitspraak wel gediskwalificeerd). De sfeer, de gezelligheid en het groepsgevoel zijn een belangrijke bindingsfactor, vindt ze. Udo is ook lid geworden om af en toe eens mee te gaan met de excursies, maar is niet echt een groepsman. Hij fotografeert sinds kort ook graag, maar gaat liever alleen of met Riky op pad. Ze zijn van de zomer samen naar Zweden geweest, waar het goed te hebben was (vijfentwintig graden), terwijl bij ons de mussen van het dak vielen van de hitte. Ook daar hebben ze gevogeld en gefotografeerd.

Sara

Toen ze vorig jaar vijftig jaar werd, heeft ze aan alle gasten geld gevraagd. Dit geld heeft ze bij elkaar gelegd en met de nodige aanvulling heeft ze een nieuwe verrekijker en een telescoop gekocht bij de alom bekende Foto Rooijmans in Budel. Udo heeft op haar fiets een mooie constructie bedacht, zodat ze de telescoop gemakkelijk mee kan nemen. In een smalle pijp aan haar voorwiel valt de middelste poot van haar telescoop. Zonder belemmeringen kan ze deze meenemen op haar fietstochten. Zo fietst ze ook af en toe naar de telpost, maar dan moet het wel mooi weer zijn, want het is al gauw tien kilometer fietsen. Daar blijft ze dan een paar uurtjes meetellen. Ze is van plan het vaker te doen, maar of het er van komt....

Bestuur

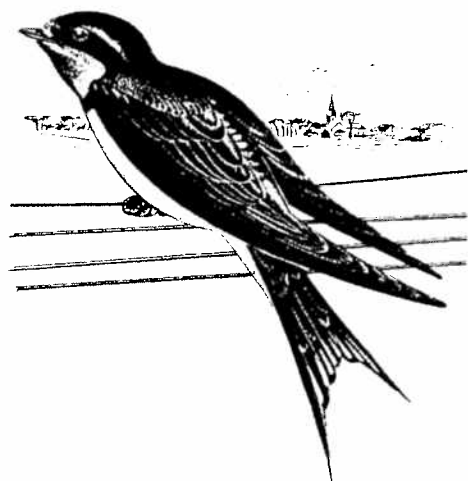
In februari 2004 is ze gevraagd voor het bestuur. Op datzelfde moment liep het verzoek van 'de Zonnebloem' om in hun bestuur plaats te nemen, maar ze koos voor de Vogelwacht. In ons bestuur heeft ze zich erg nuttig gemaakt, met onder andere het organiseren van onze excursies. De route er naar toe en ter plaatse werden uitgestippeld, het reisgeld bepaald, welke vogels kunnen we verwachten enzovoort. Menig excursie heeft ze zo georganiseerd. Toch vond ze de verantwoording te groot. Als het eens niet liep zoals ze verwacht had, trok ze zich dat erg aan. We hebben haar geprobeerd uit te leggen dat je nooit alleen verantwoording hebt, maar met het hele bestuur, maar het mocht niet baten. Het ging ten koste van het genieten en dat kan natuurlijk nooit de bedoeling zijn. Mede hierdoor, maar ook privé omstandigheden hebben haar doen besluiten voortijdig ons bestuur te verlaten, iets wat we erg jammer vinden, maar het is een bewuste keuze geweest. Ze gaat nu gewoon genieten van de excursies, zonder de druk van: "loopt het allemaal wel goed?" Ze heeft toch een fijne tijd gehad, al vond ze de nadruk vaak teveel op natuurbeheer liggen. Dit drukt een stempel op het geheel. Daar ligt haar interesse niet zo, bovendien heeft ze er weinig verstand van en dit maakte soms dat ze het gevoel had niet op haar plaats te zitten, met de bekende gevolgen.

Werk en hobby's

Riky houdt tweeënhalf dag per week de administratie bij van de Stichting Exploitatie Sportaccommodaties (S.E.S.). Deze Stichting zorgt voor het beheer en de verhuur van enkele sporthallen in de gemeente Uden. Op haar werk heeft ze een tijdje kopieerwerk voor onze club gedaan, de maandagenda's en kopieerwerk voor de jeugdgroep. Helaas is dit nu ook afgelopen en doet John Hermans het weer (fijn hoor John). Haar hobby's zijn lezen en tennissen. We kunnen niet te lang blijven, want ze moet vanavond ook nog een wedstrijd tennissen. In de tennisvereniging doet ze ook allerlei verenigingswerk, zoals redactiewerk, de administratie van de competitie (district en landelijk) en ze is competitieleider. Uit alles blijkt wel dat ze een rasecht verenigingsmens is, die graag contacten onderhoudt met allerlei soorten mensen. Verder moet de grote tuin natuurlijk ook bijgehouden worden, maar die is volgens haar eigen zeggen 'onderhoudsarm'. Het moet op zijn tijd gebeuren en ze heeft er geen hekel aan.

Favoriete vogel

"Wat is je favoriete vogel?" Dat vind ik altijd een leuke vraag en ben benieuwd naar het antwoord van mensen die ik interview. Gelijk noemt Riky de Boerenzwaluw, zonder er bij na te denken. Die zweeft zo mooi door de lucht, maar de Gierzwaluw vindt ze ook erg mooi. Vooral het verhaal er achter vindt ze onvoorstelbaar, dat ze hier maar minder dan vier maanden zijn en alles in de lucht doen, eten, slapen, tot paren aan toe. Heel boeiend. Helaas zijn ze nu al weer vertrokken en het is nog maar half augustus. "En dan te bedenken dat ik die vroeger nooit gezien of gehoord heb". Op mijn vraag of er ook nog een werkgroep is die ze leuk lijkt, zegt ze de werkgroep Nestkasten. De werkgroep Stootvogels lijkt haar iets te specialistisch, de werkgroep Redactie doet ze al bij de tennisclub, maar de werkgroep Nestkasten lijkt haar wel wat.

"Een ochtendje op stap met Willie Bergmans, daar leer je vast veel van, maar voorlopig even niets" zegt ze er snel achteraan. "Als ik er weer aan toe ben weet ik wie ik moet benaderen, zo goed ken ik de club intussen wel".

Anders?

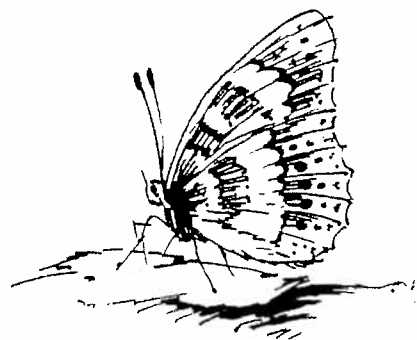
Zou je nog iets willen veranderen binnen de Vogelwacht? “Nee hoor, alles loopt prima, vooral de leden die tijdens excursies onvermoeibaar vertellen over de verschillende vogels, zeldzame of juist heel gewone, moeten dit vooral blijven doen voor de ‘leken’. Dat maakt de Vogelwacht nu juist zo leuk en leerzaam”. Een verenigingsmens als Riky hebben we altijd graag in de club en we hopen dan ook dat ze nog heel lang lid blijft bij ons. Even een periode alleen maar genieten gunnen we haar van harte.

Liesbeth Verkaar

Vogels in onze tuin

Jolanda Rutten is lid van de redactie van het Bruuijsel. Haar interesse voor vogels gaat voornamelijk uit naar vogels die in de tuin voorkomen. Jolanda is moeder van Daan en Lotte en samen met Carel de trotse bezitter van een grote 'diervriendelijke tuin'. Jolanda schrijft elk kwartaal iets over haar eigen belevenissen in deze tuin. Bezoek ook eens haar website www.cdevink.com, voor prachtige foto's.

De zomer is weer achter de rug en eerlijk gezegd heb ik de laatste maanden meer naar vlinders gekeken dan naar vogels. Eigenlijk is dat ook niet zo verwonderlijk want ik zie dat elk jaar gebeuren, juist op het moment dat de vogels zich wat minder laten zien komen de vlinders tevoorschijn. En... als de vlinders weer wat in aantal afnemen laten de vogels zich weer wat meer zien. Zo werd ik vorige week nog verrast door een Boerenwaluw die uit ons tuinhuisje vloog toen ik erin ging. Leuk! Die vogels komen kennelijk nog heel lang nadat ze uitgevlogen zijn terug naar hun nest. Zelfs nu ze al aan het verzamelen zijn voor de trek!

Onze paddenpoel begint nu ook een interessante plek te worden voor vogels. Met name tijdens de hittegolf zag ik steeds vogels wegvliegen als ik in de buurt kwam. Helaas kreeg ik dan niet echt de kans om ze goed te bekijken, want daarvoor is het bij de poel nog te open. Ik heb nog wel plannen om daar een vogelkijkhutje neer te zetten of op z'n minst een scherm waar ik achter kan gaan zitten, maar ja... ik heb nog zo veel plannen.

Verder heb ik niet zo heel veel bijzonders gezien aan vogels in onze tuin de afgelopen maanden. Hoewel... de merels kwamen opeens wel erg veel op de plaatsen waar ik ook graag kom. Namelijk bij de frambozenstruiken! Grrrr, natuurlijk mogen ze ook wel een framboosje hebben van mij, maar toen de kersen van de buurman op waren lieten ze geen enkele framboos voor mij over. Ze vlogen steeds met z'n drieën weg als ik ging kijken of er een framboos rijp was. Niet dus. Maar ja, ik kan natuurlijk niet van de vogels verwachten dat ze rekening houden met mijn smaak. En toen de frambozen rijp waren was het aanbod van andere bessen ook nog niet zo groot. Op dit moment is het echt prachtig om te zien hoe alle bessen de tuin opfleuren. Met name de rozenbottels, de vlierbessen en de bessen van de Gelderse Roos zijn nu prachtig om te zien. Ook de Karmozijnbes is fantastisch mooi, en die is kennelijk favoriet bij de vogels, want daar is slechts een enkele rijpe bes te bewonderen, de andere worden er keurig op tijd vanaf gegeten!

Jolanda Rutten

Bijzondere Waarnemingen

Hierbij een greep uit de lijst van bijzondere waarnemingen van mei 2006 tot en met eind augustus 2006. Tijdens de zomerperiode is het altijd wat rustiger met waarnemingen. Maar toch zijn er weer leuke soorten waargenomen. Helaas is de Vale Gier slechts door één vogelaar gemeld. Later die week is (waarschijnlijk dezelfde) op diverse locaties in Brabant gezien. In augustus is het telseizoen weer begonnen! Geen zeldzaamheid kan de Maashorst meer voorbij komen of hij staat al genoteerd. De eerste Duinpieper, Morinelplevier en Zwarte Ooievaar zijn reeds overgekomen. Het komende Bruujssel zal wel weer vol komen met waarnemingen gedaan vanuit de telpost. Wil je op de hoogte blijven kijk regelmatig op onze site; www.vogelwachtuden.nl

Groeten, Peter van de Braak (Inventarisatiewerkgroep), telefoon: 0413-253586.
E-mail: vogelwachtuden@lycos.nl

Datum:		Naam:	Gebied:	Waarnemer:
15-5-2006	1	Europese Kanarie	Keldonk	Ton en Karin Hermans
01-6-2006	1	Appelvink	Hofmans Plassen 172-415	Leo Ballering
04-6-2006	1	Nachtegaal	Veghel - De Dubbelen	Carel van der Sanden
13-6-2006	1	Vale Gier	Boerdonk	Willemijn Verkampen
10-7-2006	1	Bokje	Maashorst - Grensweg	Joop Bergsma
21-7-2006	1	Kleine Zilverreiger	Oss - Herperduin	Otto Kwak
05-8-2006	1	Morinelplevier	Telpost Brobbelbies-Noord	Toy Janssen
05-8-2006	1	Purperreiger	De Tuinlangel	Edward Sliwinski
07-8-2006	1	Slechtvalk	Telpost Brobbelbies-Noord	Carel v/d Sanden
09-8-2006	1	Grote Gele Kwikstaart	Mariaheide	William v.d. Velden
09-8-2006	1	IJsvogel	Zeeland	Jos van der Wijst
13-8-2006	1	Grote Gele Kwikstaart	Telpost Brobbelbies-Noord	William v.d. Velden
19-8-2006	1	Duinpieper	Telpost Brobbelbies-Noord	Carel van der Sanden
19-8-2006	1	Grote Gele Kwikstaart	Telpost Brobbelbies-Zuid	Gerard van Aalst
19-8-2006	1	Ooievaar	Telpost Brobbelbies-Noord	Carel van der Sanden
22-8-2006	1	Zwarte Ooievaar	Telpost Brobbelbies-Noord	Otto Kwak
23-8-2006	1	Engelse Kwikstaart	Veghel - 't Ven	Hans van de Veerdonk

Vale Gier

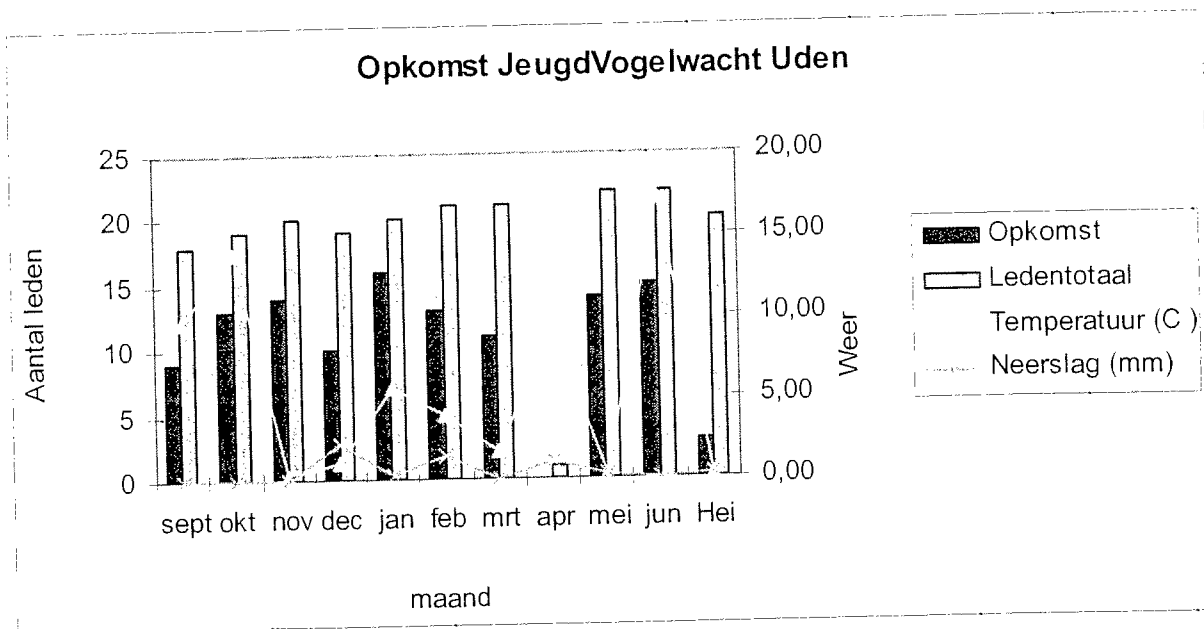
JeugdVogelwacht

Nog even wachten en dan begint de JeugdVogelwacht aan haar derde seizoen. Opnieuw laat 'onze' jeugd haar begeleiders zien wat het vogelen zoal inhoudt. Het belooft een verfrissend jaar te worden vol nieuwe activiteiten. Maar laten we eerst eens terugblikken op het afgelopen jaar.

Jeugd is niet bang voor een beetje regen

Regelmatig pronken de vogelwachtwerkgroepen met cijfers van het afgelopen jaar. "Wat was het succes van de nestkastbroeders?" of "Hoe muizenrijk was het afgelopen uilenjaar?" De andere werkgroepen weten er wél raad mee en als jeugdgroep willen we niet achterblijven. Wij onderzochten hoe bang onze leden voor de regen zijn. Het resultaat: de volwassen vogelaars kunnen er nog wat van leren.

JeugdVogelwacht ringt jonge Kerkuilen

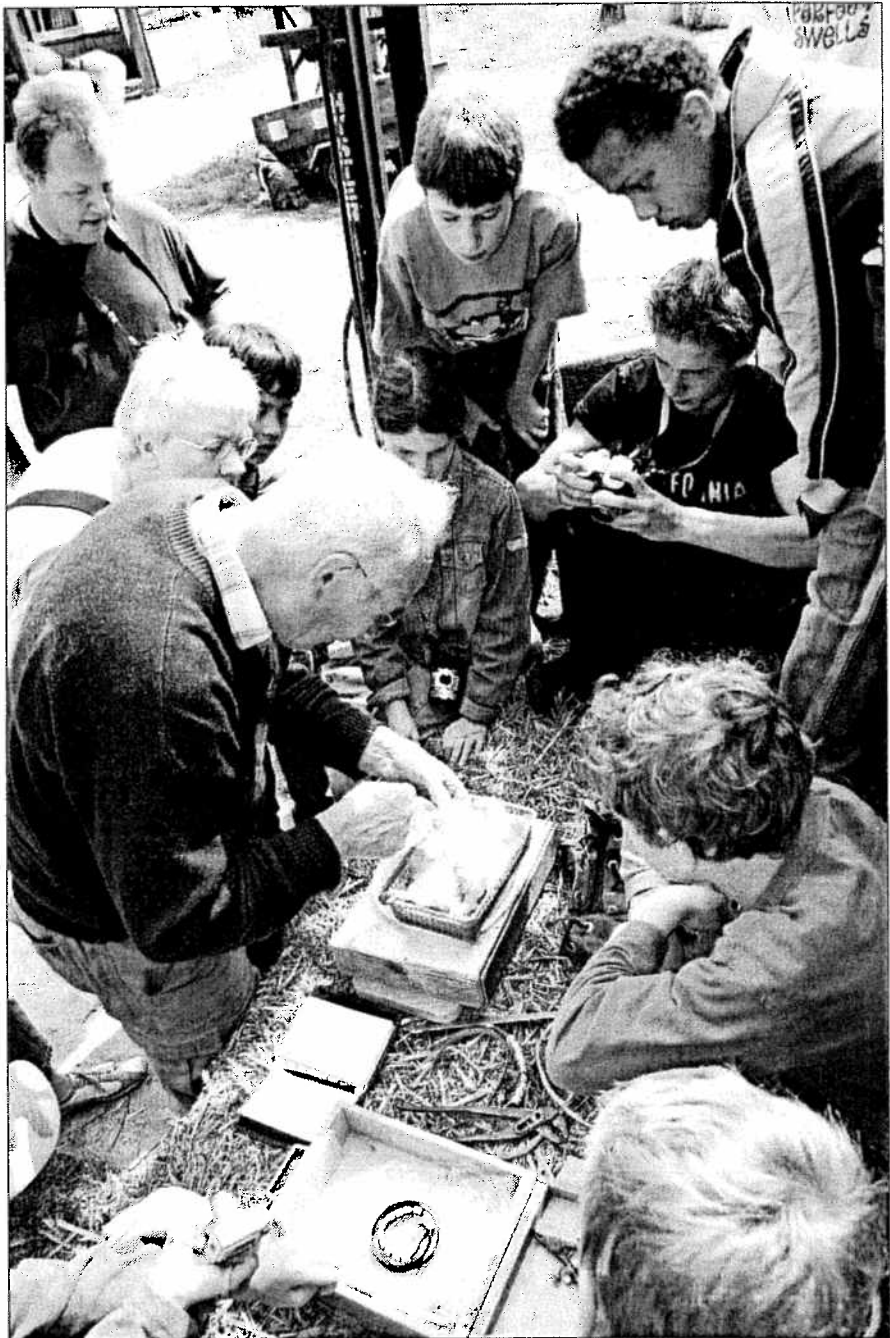
Zaterdag 17 juni jl. hebben jonge birdwatchers van JeugdVogelwacht Uden hun laatste activiteit van dit seizoen gehouden. Samen met ringer, Jaap van de Spek uit Someren, hebben zij tien jonge Kerkuilen voorzien van een ring. Opvallend was dat beide kasten erg veel jongen hadden die in een uitstekende conditie waren.

De zestien aanwezige kinderen bezochten in Mariaheide de speciale uilennestkast die live op www.vogelwachtuden.nl te volgen is. De kast hangt bij een lid van Vogelwacht Uden en wordt vierentwintig uur per dag in de gaten gehouden door twee infrarood camera's. Om de vogels te kunnen ringen werden de vijf uilskuikens in een linnen tas naar beneden gehaald. De tuin was ingericht als tijdelijk 'consultatiebureau'. Ringer Van de Spek inspecteerde, onder toezicht van de jeugdige vogelaars, elk jong nauwkeurig op aanwezige parasieten en eventuele andere bijzonderheden. Ook werd elke jonge Kerkuil gewogen en gemeten, waarbij de resultaten in een soort logboek worden bijgehouden. De tweede nestkast die geïnspecteerd werd had eveneens vijf jongen die allemaal uitstekend in conditie waren. Van de Spek: "Dit is erg positief want de Kerkuilen hebben vlak na het uitkomen van de jongen een moeilijke tijd gehad omdat het 's nachts veel geregend heeft."

En aangezien een Kerkuil 's nachts op het gehoor jaagt, is het dan erg moeilijk om voldoende muizen te vangen. Op dit moment is het voedselaanbod ruim voldoende want er ligt zelfs overdag nog voedsel onaangeroerd in de kast", aldus Van de Spek.

Begin september gaat de JeugdVogelwacht er weer elke derde zaterdag van de maand op uit. Er worden allerlei activiteiten georganiseerd waarbij het de bedoeling is de kinderen bekend te maken met de natuur en in het bijzonder de vogels. Het programma duurt van negen tot ongeveer twaalf uur. Op dit moment bestaat de jeugdgroep uit ruim twintig leden. De kerkuilen zijn via Internet live te volgen, surf naar www.vogelwacht-uden.nl en klik op 'webcam kerkuil'.

Door: Jolanda Rutten

Eindeloos vogelen

De eerste activiteit in september begint met een verrekijkerworkshop. De maanden daarna staan activiteiten als het vogelasiel en roofvogels op het programma. Kent u kinderen die daar wel warm voor lopen en elke derde zaterdag in de maand tijd hebben? Geef ze de gratis 'Echt naar buiten gids'. Te downloaden op www.vogelwachtuden.nl (klik jeugd) en te bestellen bij mij. Voor kinderen die geen tijd hebben of voor volwassen vogelaars die willen weten wat ze zoal missen is er 'Ei nieuws'. Een tweemaandelijks mail met alles over de JeugdVogelwacht. Opgeven kan op www.vogelwachtuden.nl.

Stijn van Gils,
Coördinator JeugdVogelwacht
Telefoon: 06-44744883

De Harde Notenkraker...

Lekkere vogelaars zijn wij (deel 1)

“Wat bent u daar aan het doen?” vroeg een vrouw aan Willie toen hij bezig was met het controleren van de kerkuilenkast bij de schaaпsherder, waarna Willie een jonge Kerkuil liet zien. “Oh, zo een heb ik er vanmiddag bij de Groenhoeve ook gevonden”, zei ze. “En die hebben we naar het asiel gebracht”. Door een toevallig gesprek er achterkomen dat er jonge Kerkuilen geboren zijn is tot daar aan toe, maar dat ze bij de Groenhoeve de Vogelwacht in zo’n geval niet als eerste bellen is op zijn minst zeer bedenkelijk! En dat er met zo veel leden bij de Uilenwerkgroep geen mankracht genoeg is om elke kast te controleren is heel triest! Het is maar een keer controleren en een keer schoonmaken per jaar!

Lekkere vogelaars zijn wij (deel 2)

Dat in onze omgeving de bossen ouder worden is goed te zien aan het toenemende aantal Boomklevers en de uitbreidingen van de Glanskop (zit al op Tongelaar!) en de Middelste bonte specht (zit al in Schijndel) en het wordt ook nog eens bevestigd door het eerste broedgeval van de Draaihals in de Maashorst. Bedenklijk is wel dat deze in een vaak bezocht gedeelte van de Maashorst door externe inventariseerders is ontdekt. Juist bij de balts zijn deze vogels erg vocaal (nasaal “kiejeh”) en ze hadden dus door onszelf opgemerkt moeten worden! Oren en ogen open dus in het voorjaar!

Lekkere vogelaars zijn wij (deel 3)

Alvast wat vragen ter voorbereiding op de ‘Mystery Bird avond’:

- Noem zoveel mogelijk vogels met een witte stuit (geen meeuwen)?
- In het Vaticaan hangt een tweeduizend jaar oud schilderij met een Zwarte Zwaan erop, wat klopt er niet?
- Wat zijn de Nederlandse soortnamen van de volgende Latijnse soorten: Larus, Lanus en Lanius;
- Was 2005 een goed muizenjaar? Aan welke soorten vogels was dat te zien en aan welke niet?
- Is het percentage tweede legsels bij de Koolmees hoger dan bij de Zwarte Mees?

Werd er in het Schotland verslag al eens een lans gebroken voor het verruimen van het verfkleurenassortiment van de Gamma met ‘Bontbekpleviersnaveltjesoranje’, is daar nu een enthousiast vervolg op gekomen: ‘Roze stekelstaarten blauw’ (voorjaarsexcursie Texel, niet te verwarren met het ‘Roze waaierstaarten zwart-wit’ uit Lesbos). Dat het ook dichterbij kan, werd bewezen door de vier Groene Spechten in mij achtertuin: ‘Groene spechten rood’! ‘Dat zeg ik!’

Het enthousiasme van de jeugdvogelaars bij de Oeverzwaluwwand heeft geen navolging gekregen bij de Oeverzwaluwen zelf. Slechts vier broedgevallen.

Wel wordt er meer en meer in de omgeving bij particulieren gebroed. Duidelijk is wel dat de Oeverzwaluwen geen gevoel voor humor hebben, klaarblijkelijk konden ze het lachebekje van Daan niet waarderen (zie foto).

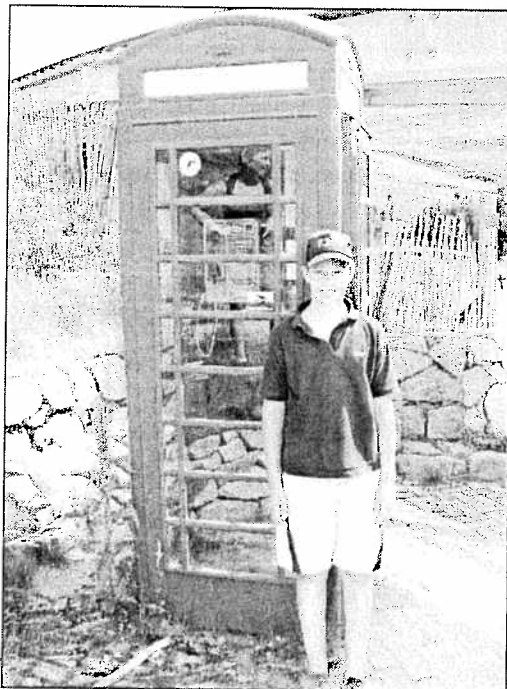

Appelvink

Je moet niet alleen oppassen bij het ringen van stootvogels en uilen, ook zaadeters kunnen wel een beetje pijn doen. Bij een ringer die zijn eerste Appelvink man uit het net haalde bleef zijn samengeknepen huid ruim twintig minuten gevoelloos gebobbeld omhoog staan ("ik weet nu hoe hij noten kan kraken"). Dat dit geen incident was bleek uit een reactie: "Mijn zoon heeft ook eens enkele weken met een blauw 'V-teken' (van vink, appel) in zijn vinger gelopen. Blijkt pijn te doen!".

Alleen gekken en dwazen...

Afgelopen zomer vond Dane Robinson (Jeugdvogelwacht) de verloren-gewaande blauw-gele Vogelwachtsticker terug op een telefooncel in de Schotse Cairngorm Mountains. Indertijd werd de sticker achtergelaten tijdens een Morinelplevierexpeditie. Na een dag vruchteloos 'Morinellen-kloppen', waarbij slechts een Alpensneeuwhoen werd gevonden, keerden een groot deel van de expeditie niet meer terug. Eén ervan (foto) was zelfs compleet krankzinnig geworden en schreeuwde voortdurend: "Maar Toy wist het zeker!" Niets voor niets zegt het spreekwoord: 'Alleen gekken en dwazen, plakken hun stickers op deuren en glazen!'

Vogelwachtsite een wapen voor gerechtigheid

"Pap, iemand van het politiekorps Zuid-Holland Zuid aan de telefoon. Hij wil iemand van de Vogelwacht hebben!" Shit dacht ik, hebben ze mijn Vogelwachtsticker op de barre vlakte van het Binnenhof gevonden! Maar nee, hij was een proces-verbaal aan het maken voor iemand die moedwillig een huiswaluwnest van zijn huis gestoken had. En nou had hij een goede beschrijving van een Huiswaluw op onze site gezien die hij wilde overnemen. "Of ik degene was die kon beslissen dat de copywrite opgeheven kon worden?". "Nou" zei ik, "ik ben wel Goudhaantje van het jaar geweest, maar dat mag ik nou net niet" en gaf hem de telefoonnummers van Peter en Toy. "Ja, die laatste kende hij wel...."

Moraal van dit verhaal?

- We hebben een fantastisch goede site;
- Het bestuur geeft de lijst met Goudhaantjes-van-het-jaar aan de politie!

R. Regulus ©

Vogel onder de loep... 'de Kleine Zilverreiger'

Deze keer een vogel die ik op vakantie heb kunnen waarnemen en fotograferen. Echter deze vogel is ook in Nederland steeds vaker te zien en komt zelfs voor als broedvogel. We hebben het dan over de Kleine Zilverreiger, een prachtige spierwitte vogel met lange veren op zijn hoofd. Tijdens mijn vakantie aan het Gardameer in Italië zag ik enkele avonden op een rij een foeragerende zilverreiger. Werkelijk schitterend om te zien hoe zo'n vogel met hele kleine

beheerste stapjes op jacht is naar kleine visjes en andere prooi. Soms minuten stilstaand om dan opeens met een snelle uitval een visje te verschalken. Omdat het erg druk was op de plek waar ik de vogel meestal waarnam was het moeilijk deze dicht te benaderen. Meestal was de vogel al lang verjaagd door spelende kinderen. Echter op een avond had ik geluk, ik zat rustig aan de kant op een paar grote rotsen toen de reiger aan kwam vliegen en pal voor mijn neus landde. Snel mijn fototoestel in de aanslag en met mijn vijfhonderd mm lens heb ik enkele schitterende plaatjes kunnen maken. Jammer dat deze hier niet gepubliceerd kunnen worden. De vogel wandelde al voedselzoekend gewoon recht op me af en kwam zo dichtbij dat hij niet meer volledig in mijn zoeker van de camera paste. Schitterend, een geweldige ontmoeting. Die zwarte kraal oogjes keken me aan of ze wilden zeggen: "ik weet wel dat je foto's maakt, dat mag wel als je me maar niet verder stoort". Na vijf minuten vloog de vogel weer de ondergaande zon tegemoet. Een moment om fijn op terug te kijken.

De Kleine Zilverreiger is een sierlijke, witte reiger waarbij vooral de sierven op het achterhoofd opvallen. De Kleine Zilverreiger lijkt op de Grote Zilverreiger maar is behalve aan het kleinere formaat ook te herkennen aan de vrijwel geheel zwarte snavel en de gele tenen. In de vlucht onderscheidt de Kleine Zilverreiger zich door kortere vleugels en een snellere vleugelslag. Om nog even terug te komen op de gele tenen van de Kleine Zilverreiger. Er wordt gezegd dat de reiger deze gebruikt tijdens het zoeken naar voedsel. Die bewegende gele tenen zouden visjes lokken die dan door de reiger worden gegrepen. Het hoofdvoedsel van de Kleine Zilverreiger bestaat uit visjes, verschillende soorten amfibieën, wormen en slakken. Daarnaast eten zij ook wel insecten, aas of schaaldieren. Kleine Zilverreigers foerageren graag in ondiep water en lopen dan soms achter de vissen aan te jagen. Ze naderen hun prooi met behoedzame schreden of verjagen verscholen dieren in de modder door hevig trillen met de voet.

Oorspronkelijk komt de Kleine Zilverreiger voornamelijk voor in het zuiden van Europa, maar tegenwoordig komt de vogel ook in kleine getallen naar Nederland, waarbij de vogel een enkele keer ook tot broeden overgaat. Meestal trekt de Kleine Zilverreiger in de winter weg naar Afrikaanse landen, maar enkele vogels overwinteren in Europa. De Kleine Zilverreiger bouwt het nest in de top van een boom en broedt in kolonies, meestal samen met andere reigers, maar soms ook met niet verwante soorten zoals bijvoorbeeld de Roek. De kolonies liggen vooral rond waterrijke gebieden, bijvoorbeeld gebieden met ondiepe meren, riviermonden of lagunes. In Nederland is de Kleine Zilverreiger een steeds vaker voorkomende broedvogel. Zilverreigers zijn in najaar en winter een normale verschijning geworden voor vogelend Nederland. Ook de aantallen broedparen gaan voorzichtig omhoog. Op de Wadden werkt de Kleine Zilverreiger aan zijn verovering door, naast Schiermonnikoog, ook de eilanden Terschelling (succesvol) en mogelijk Vlieland te bezetten. De Oostvaardersplassen zijn ook een gebied waar je ze regelmatig aan kan treffen. Al met al een vogel om verliefd op te worden, zo'n mooie sierlijke ranke vogel. Werkelijk schitterend om te zien. Ik heb in ieder geval alvast voor volgend jaar afgesproken aan het Gardameer... hopelijk houdt hij of zij zich eraan!

Pedro van den Acker

Het Bruujssel, oktober 2006

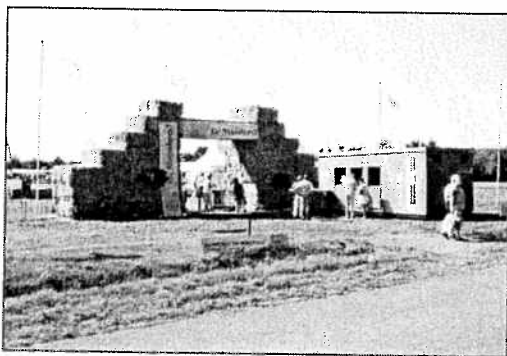
Maashorstfair drukbezocht!!

Op 10 september 2006 vond de eerste 'Streekfair de Maashorst' plaats, uiteraard in de Maashorst. Deze fair werd georganiseerd door de Maashorstboeren en de Stuurgroep de Maashorst en trok maar liefst 10.000 bezoekers. Ook volgend jaar zal de fair plaatsvinden. Afhankelijk van de financiën zal bekeken worden of dit een terugkerende activiteit gaat worden. De bedoeling van de fair is om het grote publiek kennis te laten maken met allerlei activiteiten die in en rondom de Maashorst plaatsvinden.

Volgens de folder:

De hele streek presenteert zich tijdens deze Streekfair. Er is kunst en cultuur uit de regio, presentaties en demonstraties van landbouwactiviteiten. De in de regio actieve organisaties en de overheid lichten hun toekomstplannen toe. Ze laten zien hoe een landbouwgebied zich kan verbreden door het bieden van recreatie, agrotourisme, zorgboerderijen en het ontplooiën van verrassende commerciële activiteiten. En dan is het ook nog koopzondag op de landerijen. Aan de handelswaar van de standhouders en bij de boeren op het erf heb je dan in alle opzichten een 'buitenkansje'. De natuur verenigd in de gezamenlijke natuurverenigingen waren uiteraard ook van de partij. We hadden een tent laten neerzetten waar geregeld lezingen (door IVN en Vogelwacht) te zien waren over het ontstaan, het natuurbeheer, de vogels en de natuur van de Maashorst. Ook vertrokken er van het terrein diverse natuurexcursies, verzorgd door een vogelgids en IVN-gids. De jeugd kon zich uitleven door het timmeren van een vogelnestkastje. Onze jeugdgroep had zelfs een telescoping-prijsvraag opgesteld. Met behulp van een telescoop moesten de kinderen een aantal vogels op naam brengen. De diverse verenigingen hebben zich gepresenteerd en Jacques Raats had uiteraard onze winkel bij. Er werd volop gevraagd en uitleg gegeven. Een punt van kritiek wat we kenbaar zullen maken aan de stuurgroep is de roofvogelshow. Dit past naar onze mening niet in dit gebeuren. Het zielige gesjouw met deze majestueuze vogels geeft voor een heleboel personen een verkeerd signaal. De handel in wilde vogels neemt extreme vormen aan. Naar onze mening moeten we ons hier kritisch over uitlaten. Na een lange dag konden we tevreden terugkijken op deze eerste Maashorstfair.

Jan-Willem Hermans

Broedvogels in Nederland in 2004

SOVON Monitoringsrapport (144 pagina's). Voor u gelezen door Leo Ballering

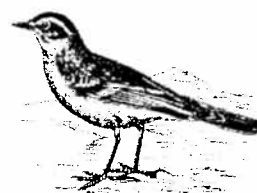
Inleiding

Elk jaar verschijnt er van het SOVON een monitoringsrapport over de stand van de broedvogels in Nederland en is eigenlijk een jaarlijkse update van de Atlas van de Nederlandse Broedvogels, waarvan de laatste in 2002 is uitgegeven. Omdat het enige tijd duurt voordat alle gegevens bij elkaar gevoegd en geanalyseerd zijn, is het rapport over 2004 net uitgekomen. Ik zal hier de opvallendste landelijke trends weergeven en me verder concentreren op de vogels die bij onze Vogelwacht of omgeving Uden in de belangstelling staan.

Belangrijkste ontwikkelingen in 2004

Het jaar 2004 was een opvallend goed jaar voor vijftig soorten (waaronder Spotvogel, Grauwe Vliegenvanger en Kleine Barmsijs) en een opvallend slecht jaar voor vijfenveertig soorten (waaronder Geoorde Fuut, Kwartelkoning, Noordse Stern en Kruisbek). Bij de meeste soorten sluit dit aan op de langjarige ontwikkeling, soms echter doorbreekt het deze (Geoorde Fuut, Kwartelkoning, Kleine Barmsijs) of is het een gevolg van sterke jaarlijkse fluctuaties (Kruisbek). Van de Duinpieper werd voor het eerst sinds mensenheugenis geen territorium vastgesteld, zodat de soort als broedvogel vermoedelijk als uitgestorven kan worden beschouwd. Gerekend over een periode van vijftien jaren (1990-2004) vertoont 43% van de soorten een toename en 35% een afname. Structurele toename vertonen plantenetende watervogels, enkele reigerachtigen, bosvogels en wintergevoelige soorten; structurele afname is vastgesteld bij soorten van agrarisch gebied, duin, heide en enkele bosvogels (Fluiter, Grauwe Vliegenvanger, Matkop).

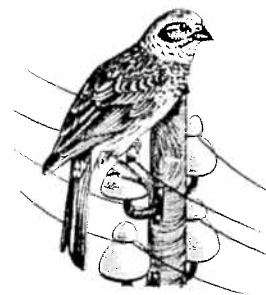
Een analyse van broedvogelgegevens uit het Waddengebied laat zien dat dit gebied voor veel soorten een belangrijke positie inneemt, zowel in nationaal opzicht als ten opzichte van de Deense en Duitse Waddenzee. Van die belangrijke soorten laten Eider, Velduil, Blauwe Kiek en Zilvermeeuw negatieve trends zien. Voor de meeste steltlopers (uitgezonderd Kievit) geldt hetzelfde.

Opvallende zaken in 2004

Voor vijfenveertig soorten kan 2004 getypeerd worden als een 'opvallend slecht' jaar. Bij vijftig soorten sluit dit aan op een afname over langere periode, waarbij er in 2004 als het ware nog een schepje bovenop gegooid werd. In deze groep zitten de nodige oude bekenden zoals Zomertortel, Velduil, Draaihals, Veldleeuwerik en Grote Karekiet. Verder zitten er zes soorten tussen die jaarlijks aanzienlijke fluctuaties laten zien, zoals de Kruisbek. Bij de terugval in 2004 van Geoorde Fuut, Waterral, Porseleinhoen en Kwartelkoning kunnen (indirecte) effecten van droogte een rol spelen. Overigens konden deze soorten de laatste jaren bogen op riant hoge indexen, en dan is enige terugval niet verbazingwekkend. Bij Zwarte Specht, Boomleeuwerik, Snor en Roek sluit de opvallende afname in 2004 aan op een recent ingezette populatiedaling. Onverwacht, en in vrijwel alle kolonies vastgesteld, is de aderlating van de Noordse Stern in 2004. Zo'n vijftig vogelsoorten kunnen 2004 beschouwen als een 'opvallend goed' jaar. Ook bij deze soorten sluit de ontwikkeling in 2004 vaak aan op die in afgelopen jaren. Dit is bijvoorbeeld het geval bij vijf reigerachtigen, vrijwel alle ganzen, IJsvogel, Roodborsttapuit, Kleine Bonte Specht en Blauwborst. Opmerkelijker zijn de vijftien soorten die in de afgelopen jaren in de hoek zaten waar de klappen vielen, maar nu een goed jaar kenden. Kleine Barmsijs, Grauwe Vliegenvanger, Boerenzwaluw, Spotvogel en Patrijs behaalden in 2004 maar liefst 26-67% winst ten opzichte van 1999-2003 en iets bescheidener (13-24%) was dat eveneens het geval bij Braamsluiper, Strandplevier en Kneu.

Trends vogels in en om Uden

Geelgors: Kenmerkend voor de Maashorst. Deed het in 2004 goed en zet daarmee de positieve trend van de laatste vijftien jaar door.

Oeverzwaluw: Hiervan werden er landelijk 20.507 geteld en de totale populatie op 22.500 geschat waarmee de soort, na enkele jaren terugval, het ruim 35% beter deed dan in 2003. Vermoedelijk heeft regenval in de Sahelzone waar deze soort overwintert bijgedragen tot dit goede resultaat.

Nachtzwaluw: Hiervan werden 479 paren geteld en de totale populatie op 1200-1400 paar geschat; waarmee het erg goed gaat met deze soort, zeker ook in de Maashorst die zelfs met name in het verslag genoemd werd. De belangrijkste oorzaak hiervoor lijkt de verandering van het Nederlands heidelandschap dat de laatste vijftien jaar intensiever beheerd is gaan worden. Met name het verwijderen van de opslag pakt goed uit voor deze soort.

Kerkuil: Hiervan werden 2.355 paren geteld en de totale populatie op 12.400-2.500 paar geschat. Deze vogels kenden een goed seizoen met op meerdere plaatsen tweede en zelfs enkele derde legfels, op de klei- en veengronden was er sprake van een goed muizen jaar.

Sperwer: Geen gedetailleerde gegevens, maar lichtelijk minder dan in 2003 en gelijkblijvend over de laatste vijftien jaar.

Havik: Geen gedetailleerde gegevens, maar sinds 1990 een gestaag groeiende populatie (+10%).

Torenvalk: Geen gedetailleerde gegevens; sinds 1990 een gestaag dalende populatiegrootte (-60%).

Buizerd: Geen gedetailleerde gegevens, maar sinds 1990 een gestaag groeiende populatie (+60%).

Steenuil: Hiervan werden 1.353 paren geteld en weinig verschillen met 2003. Vergelijking over meerdere jaren laten echter een veel negatiever beeld zien.

Mezen: Pimpelmees en Koolmees, Kuifmees en Staartmees, Zwartkop en Glanskop laten, na een goed jaar in 2003, allen een populatiedaling zien terwijl de eerste twee soorten in en om Uden juist een hoger broedsucces lieten zien (zowel percentage uitgekomen eieren als het percentage uitgevlogen jongen, zie nestkasten verslag 2004). Misschien dat de aanwas in andere delen van het land slechter was of dat de winter voor veel slachtoffers gezorgd heeft.

Bonte Vliegenvanger: Na een gestage daling in populatie grootte in de jaren 1994-2002 maakt deze soort in de laatste twee jaar weer een opleving door.

Slechtvalk: Broedt in Gemert (sinds 2006) en in de winter vaak op de Tv-toren in Haren bij Oss. Met deze soort gaat het erg voor de wind. In 2004 werden zesentwintig paartjes aangetroffen wat gelijk de hele Nederlandse populatie is. Nieuwe vestigingen waren er in het Brabantse- en Gelderse rivierengebied, Zeeuws Vlaanderen en Noord-Holland.

Klaapekster: Wordt in de Maashorst vooral overwinterend gezien. In 2004 zijn er wederom, voor het derde jaar achtereen, geen Klaapeksters broedend in Nederland aangetroffen.

Wespendief: Van deze lastig te inventariseren vogel werden vierendertig paren door BMP-ers gemeld en het landelijk totaal op 850 paar. Dit lijkt een lichte toename ten opzichte van 2003 toch was het, ondanks een redelijke wespenstand geen succesvol broedseizoen mede door de vrij koele en natte juli maand.

Velduil: Wordt vooral in de herfst veel op de telpost gezien. Hiervan werden vierentwintig paartjes geteld wat gelijk ook de hele landelijke populatie is. Naast een paartje bij Wassenaar en Leeuwarden heeft deze soort uitsluiten op de Wadden, maar niet op Vlieland en Ameland, gebroed. Hier gaat de soort de laatste jaren echter flink achteruit dit in tegenstelling tot het aangrenzende Duitse Waddengebied.

Wetenswaardigheden...

Natuurorganisaties: mosseltransport in strijd met wet

Mosselkwekers mogen ongehinderd jonge mosselen uit de Waddenzee overbrengen naar de Zeeuwse wateren. Het ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit heeft een verzoek tot het handhaven van de Natuurbeschermingswet afgewezen. Volgens Vogelbescherming Nederland, Waddenvereniging, Stichting WAD, Natuurmonumenten en Faunabescherming is voor het verplaatsen van mosselen naar Zeeland een vergunning nodig, omdat hierdoor een voedseltekort voor vogels in de Waddenzee ontstaat. Naar het oordeel van de minister is er echter sprake van 'bestaand gebruik', waarvoor geen vergunning noodzakelijk is. De organisaties zijn het hier niet mee eens en overwegen naar de rechter te stappen. Mosselkwekers gebruiken de Waddenzee als opgroeiplaats voor mosselen. Jonge mosselen worden in het wild gevangen en vervolgens overgebracht naar de zogenaamde kweekpercelen. Wanneer de mosselen groot genoeg zijn, worden ze opgevist en overgebracht naar Zeeland. Voor deze laatste stap is dus, naar het oordeel van de minister, geen ontheffing van de natuurbeschermingswet nodig. Het ministerie wil pas in 2010 in de vorm van een beheerplan maatregelen nemen. Uit het 'kokkelvisserijarrest' van het Europese Hof blijkt echter dat ook bestaande visserij aan de natuurregels moet voldoen. Dus is de visserij naar het oordeel van de natuurbeschermingsorganisaties wél vergunningplichtig. Het aantal eidereenden in de Waddenzee is sterk achteruitgegaan. In de afgelopen winter zijn er 82.000 vogels geteld, tegen een gemiddelde van 119.000 in voorgaande jaren. Volgens wetenschappers is voedseltekort de meest waarschijnlijke verklaring voor deze afname.

Noot: Na het veel te lang toestaan van de kokkelvisserij die inmiddels de bodem van de Waddenzee voor tientallen jaren heeft verwoest staat het ministerie dit nu weer toe. De -N- van natuur moet snel uit dit Ministerie gehaald worden. Voor degene die meer wil weten lees maar eens het boekje over de kokkels van Theunis Piersma. (te verkrijgen bij onze winkel)

Uit: Nieuwsbrief Vogelbescherming, augustus 2006

Dwergarend vliegt over de Maashorst

Een van de laatste berichten aan het telpostfront op de Brobbelbies. Op maandag 4 september jl. vloog een Dwergarend over de telpost. Wim Grenmen van de Vogelwerkgroep uit Oss die ons door de week vele uren mee helpt tellen heeft de vogel waargenomen. Commentaar van Wim:

“De Dwergarend kwam uit de richting Munse Hei en omdat er al twee Bruine Kiekendieven door waren uit dezelfde richting was ik er op gespist. Ik zag direct dat ik met een Arend te doen had door de lange vleugels. De vogel werd steeds lastig gevallen door Torenvalken, Zwaluwen en Sperwers. Rond kwart voor elf zag ik hem voor het eerst en net voor elf uur viel hij bij de Drie Vennen in de bomen. De lichtbruine banen op de bovenzvleugels met de witte plekken op de kop vleugels en schouders heb ik het beste kunnen zien. Ook duidelijk waren de witte voorvleugels en de buik. Om tien over elf kwam hij weer naar boven en is tot twintig over elf in beeld geweest. In deze tien minuten heb ik de staart boven en onder goed kunnen bekijken. Van koplampen heb ik niets gezien. Voor mij was het duidelijk een Dwergarend lichte fase. Nog nooit zo mooi gezien. Verder nog een Bruine Kieken (juveniel) en Ortolanen samen roepend overvliegend.”

Uit: Waarnemingen trektellen van onze site www.vogelwachtuden.nl

Blijf volgen en kijken als u alle dagen op de hoogte wilt blijven van de vogels die op dit moment boven de Maashorst overvliegen.

Jonge Zeearend in Oostvaardersplassen op punt van uitvliegen

Het zeearendenpaar dat dit jaar voor het eerst in Nederland broedde, heeft één jong groot gebracht. Het jong is inmiddels net zo groot als een volwassen zeearend. Boswachter Frank de Roder van Staatsbosbeheer: "Het is echt bijzonder dat de eerste broedpoging van dit jonge vrouwtje direct een succes is. Het vrouwtje is namelijk pas drie jaar oud en dus nog niet helemaal volwassen. Tijdens de bewaking van het nest viel het me op dat het mannetje heel zorgzaam is. Dat is niet gebruikelijk bij roofvogels. Het gedrag van het mannetje heeft er zeker toe bij gedragen dat er nu voor het eerst sinds mensenheugenis een zeearendjong uit gaat vliegen."

Uit: Persbericht Staatsbosbeheer, 20 juli 2006

Afvallen door klimaatverandering

Evolutie bij vogels sneller dan gedacht

Klimaatverandering staat volop in de aandacht. Nieuwe klimaatscenario's zijn onlangs gepubliceerd. Wetenschappers hebben nu aangetoond dat de lichaamsgewichten van vele vogels als gevolg van het nieuwe klimaat afnemen. Daarnaast veranderen ook de lichaamsmaten sneller dan gedacht. Koolmezen en Pimpelmezen verloren in de afgelopen dertig jaar bijna een halve gram aan lichaamsgewicht. Dat lijkt weinig maar relatief gezien is het erg veel. Ook Zwartkoppen werden een stuk slanker. Daarnaast krijgen Merels en Rietgorzen hier op onze breedtegraad langere vleugels. Het gaat om millimeters, maar het is een trend. Merels in het zuiden hadden al langere vleugels dan hun noordelijke verwanten maar nu krijgen ze nog langere vleugels dan hun noordelijke verwanten als gevolg van het veranderende klimaat.

Noot: Parallellen met de mens wat gewicht betreft gaan hier een keer niet op.

Uit: Persbericht SOVON, 1 juni 2006

ACTIVITEITEN WERKGROEPEN VOGELWACHT UDEN

HET BESTUUR

Het bestuur verzorgt de algehele coördinatie van de vereniging, zij stimuleert tal van activiteiten en legt contacten met derden. Tevens organiseert het bestuur de ledenactiviteiten, zoals excursies, cursussen en dialezingen. Genoemde activiteiten worden mede uitgevoerd door middel van een aantal werkgroepen, t.w.:

WERKGROEP INVENTARISATIE

De werkgroep Inventarisatie organiseert diverse vogeltellingen in de Maashorst. Genoemde inventarisaties hebben tot doel een zo goed mogelijk beeld te krijgen van de vogelstand in een bepaald gebied. De verkregen informatie wordt ter beschikking gesteld aan het SOVON, Staatsbosbeheer en Gemeentes. Zij gebruiken de informatie ten behoeve van beheersplannen voor de Maashorst en de Wijstgronden.

Coördinator Peter van de Braak, telefoon: 0413-253586

WERKGROEP OEVERZWALUWEN

Sinds 1986 heeft de Vogelwacht een kunstmatige oeverwaluwenwand op de voormalige grindaafgraving "Hemelrijk" te Volkel. Men houdt zich bezig met de inventarisatie en registratie van de daar broedende oeverwaluwen. Daarnaast wordt regelmatig onderhoud uitgevoerd aan de oeverwaluwenwand en observatiehut. Op verzoek is een gratis brochure verkrijgbaar met daarin alle details over de bouw e.d.

Coördinator Marc Poulussen, telefoon: 0413-274046

WERKGROEP UILEN

Het plaatsen en onderhouden van nestkasten in kerken, boerderijen en schuren is een van de belangrijkste taken van deze werkgroep. Momenteel heeft de werkgroep de beschikking over ca. 40 kerkuilencasten, die verdeeld zijn over Uden, Volkel/Odiliapeel en Boekel/Venhorst. Alle broedgegevens worden geregistreerd en aan de betreffende instanties doorgegeven. Daarnaast het geven van advies aan belangstellenden.

Coördinator John Hermans, telefoon: 0413-272777

WERKGROEP NESTKASTEN

Deze werkgroep verschaft nestgelegenheid aan vogels en dan met name holenbroeders, zoals koolmees, pimpelmees en zwarte mees, gekraagde roodstaart, vliegenvanger etc. Dit gebeurt door diverse soorten nestkasten te maken en op geschikte locaties te bevestigen. Op dit moment heeft de werkgroep het beheer over ruim tweehonderd nestkasten. Tevens het inventariseren en administreren van broedgevallen.

Coördinator Leo Ballering, telefoon: 0413-368248

WERKGROEP STOOTVOGELS

Naast het inventariseren van een zestal soorten stootvogels, welke in de Maashorst voorkomen, wordt aandacht besteed aan het maken en plaatsen van nestkasten of horsten, alsmede het controleren en registreren ervan. Verder is het doorgeven en assisteren bij het ringen van de jongen ook een taak van de groep. Het betreft hier voornamelijk de buizerd, havik, sperwer, torenvalk, wespindief en boomvalk.

Coördinator Piet van der Voort, telefoon: 0413-263292

WERKGROEP CLUBBLAD / PUBLICITEIT

Een belangrijk communicatiemiddel binnen de Vogelwacht is "Het Bruuijsel". Dit clubblad wordt viermaal per jaar uitgebracht. Hierin is veel te lezen over de diverse activiteiten binnen de vereniging. Verder verzorgt de werkgroep alle publiciteit rondom de activiteiten die op touw worden gezet. Dit resulteert in diverse berichtgevingen in de dag- en weekbladen, kabelkranten, radio en televisie.

Coördinator Peter Noy, telefoon: 0413-251691

WERKGROEP VRIJWILLIG LANDSCHAPSBEHEER UDEN

Deze werkgroep is een gezamenlijke activiteit van het I.V.N. en Vogelwacht Uden. Zij houdt zich bezig met behoud, herstel en ontwikkeling van kleine landschapselementen in de omgeving van Uden. Hiertoe worden o.a. wilgen geknot, elzensingels teruggezet en poelen gegraven.

Tevens maakt het V.L.U. onderdeel uit van de Stichting Udense Kersenboomgaard. Zij onderhoudt een kersenboomgaard aan de Patrijsweg te Uden.

Coördinator Willem Peters, telefoon: 0413-252529

WERKGROEP JEUGDVOGELWACHT UDEN E.O.

De Jeugdnatuurgroep is een zelfstandige werkgroep binnen Vogelwacht Uden. Zij is bedoeld voor jongeren tussen de tien en vijftien jaar en heeft als doel de jeugd kennis te laten maken met alle facetten van de natuur. Een keer per maand trekt men het veld in om naar vogels te kijken, bomen te herkennen of paddestoelen te zoeken. Men tracht het besef en waardering voor de natuur bij de jeugd te vergroten.

Coördinator Stijn van Gils, telefoon: 06-44744883

WERKGROEP SENIOREN.

Een actieve groep senioren binnen de Vogelwacht die iedere maandagmorgen in de Maashorst gaat wandelen voor het sociale contact maar ook om van de natuur te genieten. Daarnaast wordt assistentie verleend bij het maken van diverse soorten nestkasten en helpt men mee met het samenstellen van het Bruujssel. Ook wordt ondersteuning verleend bij het uitvoeren van inventarisatiewerkzaamheden.

Coördinator Johan van Roosmalen, telefoon: 0413-266485

Kraakpand

Na het uitvliegen van een nestje jonge koolmeesjes in een van de nestkastjes in de tuin zijn we benieuwd of er misschien nog een tweede legsel komt. We besluiten om een kijkje te nemen in het nestkastje. Voorzichtig haal ik het dakje eraf en kijk erin. Het zit vol mos, veertjes en zacht pluizig materiaal. Maar vreemd, het heeft niet de vorm van een nestje. Alleen een kleine opening in het midden. Ik maak de opening wat groter en dan komen er steenhommeltjes uit gevlogen. Ze beginnen steeds harder en vervaarlijker te zoemen. Zoveel hommeltjes in zo'n klein kastje. Voorzichtig doe ik het dakje er weer op. Zoet maar kleintjes, jullie zijn brave beestjes. Jullie mogen hier blijven wonen en hoeven geen huur te betalen. Voorzichtig hang ik het kastje terug aan de schutting, omringd door een zwerm boos zoemende hommels. Van een afstand ga ik staan kijken. Een voor een vliegen ze terug in het kastje. Na enige tijd is de rust weder gekeerd. Niets herinnert nog aan de verstoring. En hoe zit het nou met de Koolmezen? Die zullen een andere nestkast moeten zoeken voor een volgend broedsel. Je zult het maar meemaken, je huis gekraakt door zo'n stel poezelige bromtollen! In het najaar maken we de nestkasten schoon. De hommels zoeken toch een vorstvrije verblijfplaats op voor de winter, dat is dus geen probleem. En volgend voorjaar zullen de hommels hun kans afwachten, want een bestaand nest verbouwen is makkelijker dan er zelf een te maken.

Adrie Nijssen

Bijzonderheden uit de Winkel

Voederhuisje

Een mooi product, gemaakt door onze eigen leden. Het is een degelijk ontwerp en je kunt duidelijk de hoeveelheid voer zien dat in voorraad is. De vogels hebben droog voer in een bak, zodat ze weinig ervan rond strooien. De prijs is € 8,-.

Bij Aad van Toor zijn andere voederhuisjes te koop voor € 8,-. De uitvoering is een voederplank met een dak erop. Als je belangstelling hebt kun je hem bellen 0413-264106

Nieuw in de winkel

Voor het komende herfst/winter seizoen kan de winkel u weer voorzien van vogelvoer.

10 kg strooivoer dit voer heeft een zadenmengsel gericht op alle vogels.
5 kg strooivoer

Kijk eens goed in de winkel van de Vogelwacht. Mogelijk kunt u iemand verrassen met één van de onderstaande cadeaus en/of praktische middelen. U steunt daarmee tevens het werk van Vogelwacht Uden.

De doelstelling van de winkel:

- Service aan de leden van de Vogelwacht Uden e.o.
- Door verkoop van boeken, kaarten en Cd's met vogelgeluiden steeds meer mensen kennis en interesse bijbrengen voor het vogelleven.
- Door verkoop van nestkasten de vogels helpen bij het vinden van nestelplaatsen in de broedperiode. Vinden van genoemde plaatsen in de vrije natuur wordt zeer bemoeilijkt. De winter staat voor de deur. Honger en kou doen veel vogels sterven. We kunnen helpen door het geven van voedsel in zeer slechte omstandigheden, maar het geven van onderdak is een permanente hulp. Als dan in het voorjaar de meesjes uitvliegen geeft u dat een dubbel prettig gevoel.

Meer willen weten over vogels? De winkel kan u daarbij helpen:

- Nieuwe zakgids vogels van Hayman, zakformaat € 10,00
- Vogels in de nesten € 10,00
- Uilen van Europa € 32,50
- Vogelkijkgids Nederland € 15,00
- Zakgids kustvogels van Europa € 10,00
- Vogels van maand tot maand € 11,50
- Natuurdetective Vogelkijker € 7,50
- Natuurdetective Insectenjager € 7,50
- Vogels over de vloer € 15,00
- 1-2-3 Natuurgids Vogels € 9,00
- Herkenning Roofvogels in het veld € 11,00
- Veldgids Roofvogels € 27,00
- Vogelgedrag € 13,00
- ANWB Vogels van Europa € 22,50
- Waarom nonnetjes € 12,95
- Uilenvlucht € 12,95
- Kraaienbende € 14,95
- Wat zingt daar? € 19,95
- Klein kanoetenboekje € 9,95
- Cd's met vroege vogelzang Nico de Haan, vogels rond het huis € 11,00
- Cd's met vroege vogelzang 2 Nico de Haan, vogels van bos, hei en wei € 11,00
- Cd's met vroege vogelzang 3 Nico de Haan, vogels van plas en moeras € 11,00

- DVD Weidevogels € 24,00
- DVD Roofvogels en Uilen € 24,00
- DVD Vogels rondom ons huis € 24,00
- DVD The traveling Birds € 10,50

Andere artikelen:

- Vogelwacht Uden sticker € 0,50
- Mooie geborduurde Vogelwachtsticker (geel/blauw embleem) € 1,00
- Vogelwachtspeeldje (een "must" voor leden) € 5,00
- Vogelwacht Uden cap € 4,00
- Raamstickers € 3,95
- Voedersilo metaal 20 cm hoog € 11,95
- Voedersilo metaal 35 cm hoog € 17,95
- Voedersilo metaal 52 cm hoog € 22,00
- Voederhuisje met fles € 8,00
- Verrekijker Pilot 8 x 40 ZCF € 30,00
- Mok met diverse vogelfiguren per stuk € 2,50

Nestkasten

- Bouwpakket nestkast voor mezen, huismussen, boomklevers, spreeuwen en roodborst € 3,50
- Kast voor Boomkruiper € 8,00

Bouwplaten

- Steenuil € 8,00
- Gele kwikstaart € 4,50

Er zijn in onze winkel nog enkele posters te koop van Thieme. Ze kosten € 4,50 per stuk.

- Zangvogels van beemd en veld nr. 8
- Riet- en watervogels nr. 11
- Vogels van duin en kust nr. 14

Suggesties m.b.t. aanpassing en/of uitbreiding van het winklassortiment zijn bijzonder welkom.

Tip 1

Indien u een boek hebt gezien van de uitgevers Tirion, KNNV of ANWB, bel even, mogelijk kunt u het betreffende boek via de winkel met minimaal 25% korting verkrijgen.

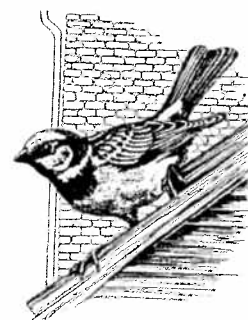
Tip 2

Indien u een interessant artikel ziet, een boek, een CD, een DVD, een nestkast, enz. enz. waarmee uzelf of de leden van de vogelwacht wat mee zouden kunnen, laat het mij weten. Verschillende leden hebben dit al gedaan en het artikel is bij hen terecht gekomen, meestal voor een goede prijs.

Coördinator:

Jacques Raats
Maasstraat 65 te Veghel
Telefoon: 0413-369388 (voor afspraak van tevoren even bellen)

Kijk ook eens op www.vogelwachtuden.nl en klik op algemeen, daar vind je de winkel.

De tijd heeft niet stil gestaan

De winkel van Vogelwacht Uden en omstreken is behoorlijk uitgebreid. Er is een aantal artikelen bijgekomen die met name voor de jeugd interessant zijn. Natuurlijk zijn deze artikelen ook voor volwassenen interessant, maar voor hen zijn er veel meer artikelen dan voor onze jeugd.

Boeken

Om te beginnen zijn daar de boekjes

- Natuurdetective vogelkijker en insectenjager; welke speciaal zijn geschreven voor de jeugd vanaf tien jaar;
- Kraaienbende; dit gaat over kraaien en daarin staat centraal dat kraaien niet de meest populaire vogels zijn. De schrijver probeert dit idee te veranderen door alle kennis over deze vogels in het boekje uit de doeken te doen;
- Uilenvlucht; gaat uiteraard over uilen. De schrijver stelt in dit boekje, op eenvoudige wijze, het leven van de uilen centraal. Beide boekjes zijn heel interessant voor jong en oud;
- Wat zingt daar?; wordt geleverd met cd met 99 vogelgeluiden. Het boekje behandelt de vogelzang op een totaal andere wijze dan gebruikelijk. In het boekje worden zangseutels van de vogels opgenomen welke voor beginnende vogellaars interessant zijn en roepsleutels die voor de geëfende vogelaar interessant zijn. Kortom een boekje waar we allemaal wat aan kunnen hebben.

Kijkers

Vervolgens zijn er goedkope maar goede kijkers ingekocht. Dit artikel heeft een zeer goede prijs/kwaliteit verhouding. De GAMBIT PILOT 8X40 ZCF. Deze nieuwe porrokijker is opvallend slank en ligt erg prettig in de hand. De grote oculairen maken het kijken erg comfortabel en de 40 mm. objectieven zorgen voor een uitstekende lichtsterkte. De groothoeklenzen bieden een beeldveld maar liefst 149 meter op 1.000 meter. Uiteraard wordt de draagtas en draagriem meegeleverd. Verder zijn er wat hebbedingetjes in het assortiment opgenomen en wel:

- Een donkergroene cap met een ellipsvormige badge in geel/blauw met de oeverwaluw erop;
- Een mokkenpakket van zes centimeter hoge porseleinen mokken bestaande uit zes mokken met verschillende vogels erop en wel Pimpelmees, Boomklever, Winterkoning, Roodborst, Spreeuw en Specht;
- Als laatste is er een zeer beperkt aantal DVD's met de titel 'The Travelling Birds' van Jacques Perrin, Jacques Cluzaud en Michel Debats. Het is een Franse productie met Nederlandse ondertiteling over de vogeltrek.

Als laatste is er nu vogelvoer beschikbaar in de verpakkingen één, vijf en tien kilogram. Voor deze serie is gekozen omdat er, op twee na, geen bestellingen zijn geplaatst.

Het laatste nieuws dat te melden is gaat over onderhandelingen met Vivara over betere prijsafspraken. Aan Vivara heb ik namelijk laten weten dat we steeds minder artikelen kunnen afnemen omdat de inkoop prijs te hoog is. Er zijn artikelen die ik goedkoper bij de winkel om de hoek kan kopen. De hoop is dat hier betere afspraken uit voortkomen zodat van een aantal artikelen de prijs omlaag kan en ze weer in de voorraad van de winkel kunnen worden opgenomen.

Jacques Raats

Nobru.....

TECHNISCH PERSONEEL BV

Dé specialist voor moeilijk invulbare technische functies

- **Opdrachtgevers** kunnen vacature(s) voorleggen aan Nobru waarna zij zich toelegt op het, binnen de gestelde termijn en budget, adequaat vervullen van de personeelsbehoefte.
- **Werkzoekenden** met een technische of technisch/commerciële achtergrond kunnen bij Nobru terecht voor advies en bemiddeling naar een duurzame baan bij een van haar opdrachtgevers.

De belangrijkste vakgebieden waarbinnen Nobru Technisch Personeel werkzaam is, zijn:
Elektrotechniek, Werktuigbouwkunde, Bouwkunde en Civiele Techniek.

Nobru Technisch Personeel B.V.
Rondweg 73 (Poort van Uden)
Postbus 73
5400 AB Uden

Telefoon: 0413-243610
Fax: 0413-243615
E-mail: info@nobru.nl
Internet: www.nobru.nl

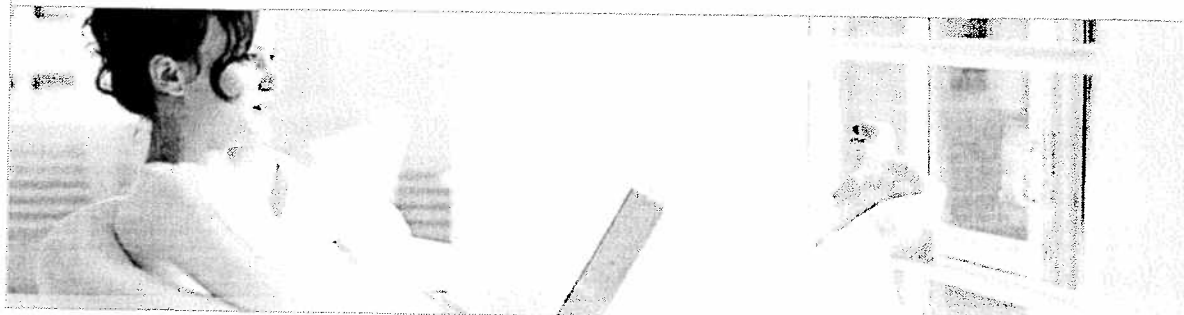
itreno

innovative internet solutions

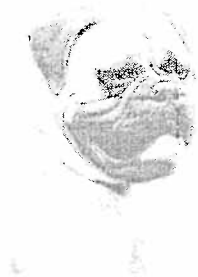
**Uw partner voor de technische en
grafische realisatie van intelligente
en dynamische websites**

**Rondweg 75 (Poort van Uden)
5406 NK Uden**

**Telefoon 0413-256996
E-mail info@itreno.com
Internet www.itreno.com**

**premium honden & katten voeders,
ZO'N KWALITEIT; ZO VOORDELIG !!
www.4feedt.nl**

Onder andere in ons assortiment:

20 kg Senior krokant:	€ 26,15
20 kg Superieur Krokante brok:	€ 22,70
20 kg Superieur Kip & Rijst (Premium):	€ 24,50
20 kg Superieur Puppy brokjes:	€ 30,35
20 kg Superieur Lam & Rijst (hypoallergeen):	€ 25,10
10 kg 6-Mix kattenbrokjes:	€ 17,60

en vele andere soorten; ook alles in 10 kg verpakkingen

Gratis bezorgservice in Uden, Oss, Veghel, Nijmegen, Wijchen en omgeving!

U bent ook van harte welkom in onze winkel:
Honden & Katten Speciaalzaak 4FEEDT
Volkelseweg 26 - 5405 NA Uden

Kijk eerst op www.4feedt.nl voor de openingstijden!!

Meer informatie en **VOORDELIG** on-line shoppen (> 1000 artikelen):

www.4feedt.nl

Of vraag een folder aan: 0413 - 266 398

De Kleuter
tuincentrum

Uw tuinvakman

Alle tuinartikelen, tuinontwerp,
aanleg en onderhoud van tuinen

Tuincentrum De Kleuter
Goorkensweg 1 - UDEN

Telefoon: (0413)261078

Fax: (0413)252323

E-mail: info@dekleuter.nl

Internet: www.dekleuter.nl

Van der Heijden
vloeren raam

Gordijnen
vloerbedekking
binnenzonwering
raamdecoraties
enz.

Neringstraat Oost 7-9
5401 GM Uden
Tel.: 0413-250510
Fax.: 0413-247210

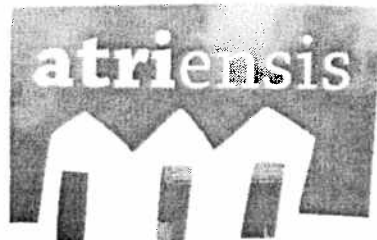
www.vloerenraam.nl

Een huiscollectie Impressions;
een collectie met veel keus en
kwaliteit, speciaal voor u
geselecteerd en vervaardigd.
WELKOM

Het Bloemenmagazijn
Botermarkt 5-7
5404 NV UDEN

Tel.: 0413-267988
Fax: 0413-257584

Partner in wonen

Huisvesting Consultancy
Bouwprojectmanagement
Beheer & Onderhoud

Atriënsis B.V.
Insulindelaan 124
Postbus 842
5600 AV Eindhoven
Telefoon: 040-2367859
Fax: 040-2364278

E-mail: info@atriënsis.nl
Website: www.atriënsis.nl

**RIOOL-, REINIGINGS- EN
INSPECTIEBEDRIJF VOOR
GEMEENTE, RIJK EN INDUSTRIE**

Statenweg 31
5428 GD
VENHORST
Tel.: 0492-321405
Fax.: 0492-324375

Slagerij Frans Knobbout

Drossaard 12
5403 ET UDEN
tel: 0413-267354

*Wij bieden u met zekerheid het
beste rundvlees uit Nederland*

COCK ULAND de fietsenwinkel

Drossaard 47
5403 ES Uden
Tel. 0413-267088

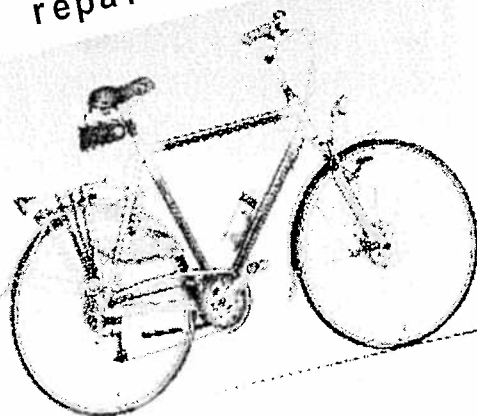

Duifhuizerweg 8 Tel. 0413 363785
5406 TB Uden Fax 0413 342047

*Voor al uw agrarisch
loonwerk*

WIM DE WILT

*Voor al uw
tweewielers
en
reparaties*

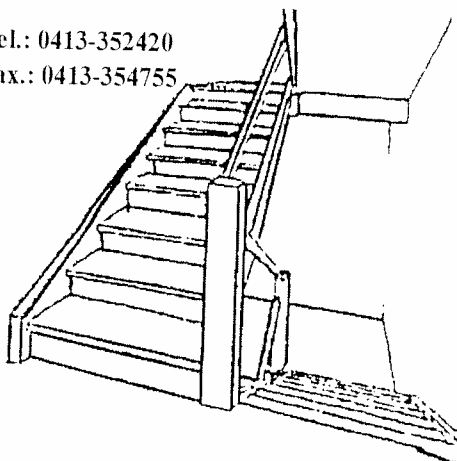
Kerkstraat 4 - Uden - 0413-262620

Th. Peters Machinale Timmerwerken

Het juiste adres voor kozijnen en trappen

Dorshout 6b
5462 GL VEGHEL

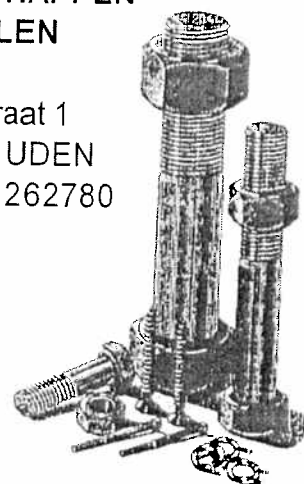
Tel.: 0413-352420
Fax.: 0413-354755

snijders metaal

IJZERWAREN
GEREEDSCHAPPEN
METALEN

Kapelstraat 1
5401 EC UDEN
Tel.: 0413 - 262780

De Bruin

verzekeringen

Velmolenweg 87, 5401 HL Uden
Telefoon (0413) 330 999, Telefax (0413) 253 204
Website www.debruin.nl
e-mail info@debruin.nl

**Alle verzekeringen
en financiële diensten**

**RIOOL-, REINIGINGS- EN
INSPECTIEBEDRIJF VOOR
GEMEENTE, RIJK EN INDUSTRIE**

Statenweg 31
5428 GD
VENHORST
Tel.: 0492-321405
Fax.: 0492-324375

Laat uw digitale bestanden
gratis afdrukken

WWW.JETTEN.NL

Meld je aan op onze printservice
en je ontvangt 5 gratis afdrukken.
(1 aanmelding per huishouding)

FUJIFILM
DIGITAL
IMAGING
SERVICE **FDI**

JETTEN FOTOGRAFIE

**BRESSERS
MANNENMODE**

**Marktstraat 12
5401 GH Uden**

Telefoon: 0413262568
Fax: 0413271305
E-mail: Bressers@wanadoo.nl

Beschermen helpt. Helpt u mee?

**Want één op de vijf
vogels wordt nog
bedreigd!**

De ooievaar is terug. Dat is natuurlijk
goed nieuws. Maar zowel in Nederland
als Wereldwijd groeit de Rode Lijst
van bedreigde en kwetsbare
vogelsoorten nog steeds.
Help mee, word lid en
ontvang gratis een
Zakgids Vogels of
een Nestkast als
welkomst-
cadeau.

**Vogelbescherming
NEDERLAND**

Ja, ik word lid voor f40,- per jaar (65+ f27,50) en ontvang
elke 2 maanden gratis het tijdschrift VOGELS en een van de
welkomstcadeaus. Hiernaast heb ik mijn keuze aangekruist.

Dhr / Mevr.

Adres

Postcode

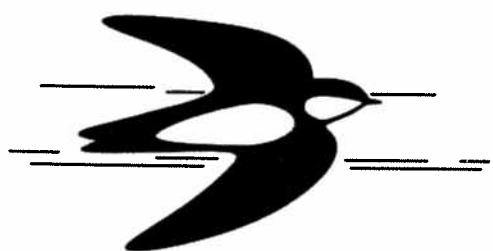
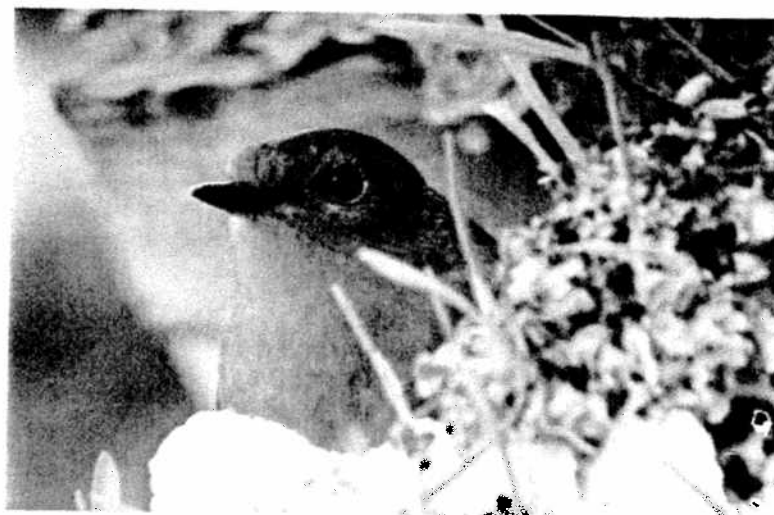
Plaats

Stuur deze bon naar: Antwoordnummer 1974, 3700 WB Zeist
Postzegel hoeft niet, mag wel

JAN PEERENBOOM

**Aannemingsbedrijf
Jan Peerenboom B.V.
Volkelseweg 6
5405 NA Uden
tel: (0413) 26 37 40**

Vogelwacht Uden e.o.

